

M.96

M.96

MEMURİN FASLI

iki perde

şarkılı danslı alaturka güldürü

yazan: Coşkun Irmak

KUTUP D. KANLIĞI	
Genel Md.	
B. 100 100/10	
Tarih	29.1.2002
No.	029

FASIL KİŞİLERİ

PİŞEKAR

KAVUKLU

1. KAVUKLU ARKASI

2. KAVUKLU ARKASI

SAZENDE

FASILLARDAKİ TAKLİTLER İÇİN
ROL DAĞILIM ÖNERİSİ

BU NASIL DÜNYA

Memur : 2. ARKA

Otobüs Şöförü/Müdür/Polis/Sendika Başkanı : 1. KAVUKLU ARKASI

Memur'un Karısı-1 : KAVUKLU

Müdür'ün Kalemi/Megafonlu Polis/Memur'un Karısı-2 : PİŞEKAR

MANASTIR VALİSİ

Vali Olmak İsteyen : 2. KAVUKLU ARKASI

Nazır : 1. KAVUKLU ARKASI

Sadrazam : 2. KAVUKLU ARKASI

PATLİCAN

Hanım Sultan : KAVUKLU

Dalkavuk Bacı : PİŞEKAR

DEMOKRATİK TEPKİ

P : PİŞEKAR

Z : KAVUKLU

Y : 2. KAVUKLU ARKASI

X : 1. KAVUKLU ARKASI

KURTULUŞ YOK...

Polis Memuru : 1. KAVUKLU ARKASI

Memur Taklidi : 2. KAVUKLU ARKASI

Şöför : KAVUKLU

İVAN'IN ONURU

Anne Köpek/Bir Eğitici/1. Yardakçı Köpek : KAVUKLU

Mişa/Kıdemli Köpek : PİŞEKAR

İvan : 2. KAVUKLU ARKASI

Kuzma/Eğitici/2. Yardakçı Köpek/Siyasi Köpek : 1. KAVUKLU ARKASI

Göstericiler : KAVUKLU/PİŞEKAR/1. KAVUKLU ARKASI

HAYAL İLE RUHİ
Hayal : KAVUKLU
Ruhi : 1. KAVUKLU ARKASI
Zebani : PİŞEKAR

AMİGO
Amigo : 1. KAVUKLU ARKASI
Polis/Seyirci : 2. KAVUKLU ARKASI
1. Seyirci : PİŞEKAR
2. Seyirci : KAVUKLU

1. PERDE

ÜVERTÜR - 1 (Bilemez ki gönül bûlbûlün meziyetini)

ÖNDEYİŞ

(Saz takımı Pişekar havası çalar. Pişekar gelir.)

PİŞEKAR: (Pastavını avucuna vurur. Seyirciye.) Efendim, cümleten safalar getirdiniz. (Sazende'ye.) Amma, benim pehlivanım!

SAZENDE: Buyur benim sultanım.

PİŞEKAR: Bu da hesap değil.

SAZENDE: Nedir hesabın?

PİŞEKAR: Borcu sıkıyor kasabın. "Memurin Faslı" adlı oyunun taklidini aldım. Çal da, oyunumuz başlasın. Tenezzülen teşrif buyuran zevat-ı kiram zevkiyab olsunlar.

SAZENDE: Oyunumuz başladı bile sultanım! "Segâh"tan çaldık, sen geldin.

PİŞEKAR: Öyleyse "Hüseyni"den çal da, Kavuklu gelsin.

SAZENDE: Başüstüne sultanım!

(Saz takımı Kavuklu havası çalar. Kavuklu ve Kavuklu Arkası gelir.).

PİŞEKAR: Bre Kavuklu? Hani nerede kavuğun?

KAVUKLU: Tarih aldı götürdü. Ya seninki?

PİŞEKAR: Aynı rüzgar! Er kişiyyken ahir zamanda, bizi bu oyunda hatun yapan rüzgar!.. Arkandakiler kim ola?

KAVUKLU: Arkamdan geldiklerine göre? Bunlar da Kavuklu Arkası. Seninle benden başka, oyunumuzdaki taklitlere çıkacak diğer kişiler.

PİŞEKAR: Yahu, "Kavuklu arkası" dediğin, "Zenne" gibi, "Denyo" gibi, benim gibi, orta oyununda yer alan oyun kişilerinin tümüne birden verilen ad değil mi? Ne diye "Bunlar da Kavuklu Arkası" diye hepsini bir kalemde geçiyorsun?

KAVUKLU: Ben bir kalemde geçmiyorum canım efendim, oyunun yazarı geçiyor.

PİŞEKAR: Ne diye böyle yapıyor? Yazacaksa, oturup adam gibi, adabıyla, üslubuyla bir ortaoyunu yazsaymış ya!

KAVUKLU: Zannımca, oyunu az oyun kişisiyle kotarıp, tiyatro patronlarının gözüne girmek, istiyor. Malum, tiyatro artık pahalı bir sanat. Her oyuncu, ayrı masraf, ayrı külfet.

PİŞEKAR: Eh, o zaman bunlara "Kavuksuz Arkası" demek lâzım gelir artık.

PİŞEKAR: Oyunumuzdaki bütün oyun kişilerini bu ikisi mi canlandıracak?
KAVUKLU: Onlar, sen, bir de ben. Biz. İki hatun, iki er kişi.
PİŞEKAR: Bunu yapan dört kişi! Desene, dört oyuncu kotaracağız bu oyunu!
Oyunda kadın-erkek dengesini kurmuş aklısıra yazar!
KAVUKLU: Bir de saz takımı.
PİŞEKAR: Ağır işçilik vallahi. Ne yapalım; ortaoyunumuz sağolsun.
KAVUKLU: Bakıyorum, pastavını da bırakamamışsın elden.
PİŞEKAR: Onsuz edemem. O öyle bir sihirli değnektir ki, bir hamlede...
(Pastavı avucuna vurur.) ...dünyayı değiştirir. Ben nasıl hayal edersem, öyle olur. Lâkin; bir şartla!
KAVUKLU: Neymiş o şart?
PİŞEKAR: Önce ben, sonra sen, sonra arkandakiler, sonra da bizi seyre gelen zevat-ı kiram, pastav denen bu sihirli değneğin gücüne inanacak.
Bak nasıl değişiyor o zaman dünya!
SAZENDE: Lafı uzatmasak sultanım?
PİŞEKAR: Kestik o zaman. (Saz takımına.) Çall..

"FASL-I MEMURİN" ŞARKISI

Söyletmeyin, derdimiz derin
Sağır sultan bilir halimiz bizim
Onbeşleri iple çekeriz
Her ay kurulur fasl-ı memurin

A canım, a gülüm, boynu bükük sümbülüm
Kız vermez oldular memura üzgünüm

Bankalar batar, enflasyon çıkar
Doğal afet, sosyal afet, dansöz Letafet
Sormayın hiç bu yükü kim taşır
Amade bekler nasılsa fasl-ı memurin

A canım, a gülüm, boynu bükük sümbülüm
Kız vermez oldular memura üzgünüm

Kanun dairesinde özgürüz
Velakin o daire gayet fasit
Eşkiya göbek atar kanunla
Düzen tutmaz ille de fasl-ı memurin

A canım, a gülüm, boynu bükük sümbülüm
Kız vermez oldular memura üzgünüm

Ulan biz lahana yaprağından mı çıktık
İnsan gibi yaşamayı özler memurin

SÖYLEŞME

PİŞEKAR: Hak dostum, hak!

KAVUKLU: Allah cümlenize sıhhat ve sağlık dolu ömür versin.

PİŞEKAR: Ne demişler?

"Aklın karasına, terazinin darasına,
ve ille de hükümetle memur arasına girmeyeceksin".

KAVUKLU: Lakin, hükümetle memurun arası her daim nane limon.
Sırt çevirsen olmaz, yürüyüp gitsen olmaz,
kafanı çevirsen hiç olmaz!
İnsan olanın yüreği dayanmaz.

1. ARKA: İşbu sebepten,
soktuk burnumuzu hükümetle memurun arasına,
kurban gitmeyiz inşallah çayla simit parasına!

2. ARKA: Sanmayın oyuncu kullarınız size boş niyet eyler,
İbretle güldüren hikayet söyler!

PİŞEKAR: Başladık bir güzel selam ile, devam edelim birkaç kelam ile...

KAVUKLU: Biraz doğru, biraz yalan,
var biraz sen oyalan!

1. ARKA: Efendim, yeryüzünde yalnızca insanoğluna
ağlamak vergi, gülmek hakmış.

2. ARKA: Gülmek insan sıhhatine yararmış.

PİŞEKAR: Bazısı güldüğünden ibret almış,
bazısı ibret aldığına gülermiş.

KAVUKLU: Az konuşan varmış, çok konuşan varmış;
her millet başka türlü güler, başka türlü ağlarmış.

1. ARKA: Amma, ne olursa olsun, şu can-ı gönülden gülmek yok mu...

2. ARKA: ...Hastalara şifa, dertlilere deva imiş.
PİŞEKAR: Fazla söze ne hacet?
Uzatmayalım mestaneyi, çatlatmayalım kestaneyi.
Of, hay Hak!..
Geçelim hikayemize, bir ibret anlatıverelim size!
(Çıngırak.)
Başlıyor, başlıyor! Otuziki kısım, tekmili birden!
..... marifetiyle¹
..... nâm tiyatrocı takımının oynadığı²
"Memurin Faslı" adlı alaturka ibretlik oyun başlıyor!..
Al gözüm seyreyle!

1. FASIL: "BU NASIL DÜNYA"

2. ARKA: (Seyircilere.) Mantı sever misiniz, bilmem. Ben bayılırım. Hanım da pek güzel yapar. Dün gece de mantı pişirmiş, hamuru yutunca rehavet çöktü. Erkence yatayım dedim. Sabah kalktım, üzerimde bir gariplik var. Gariplik dediysem, kötü manada değil. Kendimi bomba gibi hissediyorum. Vücudumdan enerji fişkırıyor. Kalktım, a a! Hanım kahvaltıyı çoktan hazırlamış. Evlendiğimizden beri sabah uykusuna bir kere bile kıymamıştır. Yıllardır kahvaltımı bir başıma yapar, işime giderim. Kahvaltı sofrasına baktım, Allah! Bir yanda kaymak, bir yanda bal, öbür yanda salam, beri yanda çift sarılı köy yumurtası, kızarmış ekmek, halis tereyağı...

"Vallahi hanım, bir kuş sütü eksik..." diyecek oldum.

Hanım;

KAVUKLU: Bey, kuş sütünü nasıl istersin? Şekerli mi, ballı mı?..

2. ARKA: ...diye sormaz mı? Allah Allah... Yahu, ben memur adamım, böyle şeyin şakası bile hoş değil, inme iner adama. Sonra, dikkat ettim, benim hanım bana gülen yüzle, pırıl pırıl gözlerle bakıyor. Etrafıma bakındım, başkası yok. Gerçekten bana bakıyor. İnanamadım;

"Hanım, bana mı bakıyorsun?", dedim.

KAVUKLU: Ben hayatım boyunca senden başkasına baktım mı? Gözüm senden başkasını gördü mü?

¹) Patronun, sponsorun vs. adı. Örn; "Kültür Bakanlığı marifetiyle..."

²) Oyunu oynayan tiyatro topluluğunun adı. Örn; "Adana Devlet Tiyatrosu nâm tiyatrocı takımının oynadığı..."

2. ARKA: ...dedi. Hoppalaaa!.. Bu işte bir iş var, var ama, ne!.. Çantamı kaptığım gibi, kendimi sokağa attım. Bismillahirrahmannirahim! Yahu, bizim kapının önünde, tam bizim eşikten başlayıp ikiyüz metre devam eden dik bir yokuş vardır. Vardır değil; vardı. Varmış... Çünkü, artık o yokuş yoktu! Yıllardır iflahımı kesen, imanımı gevreten, ayaklarıma karasular indiren, ciğerimi tüketen yokuşun yerini tatlı bir meyille uzanıp giden bir yol almış. Üstelik, ortasından lağım suları akan, yazın toz toprak, kışın bataklık çamur olan yol değil. Dümdüz, sakız gibi, kaymak gibi asfalt! Yok, bir terslik var bu işte ama... Neyse efendim, vasıtaya bindim, belediye otobüsüne, kutuya bilet atacağım. Şöför ne dese beğenirsiniz?

1. ARKA: Bilet atmanıza gerek yok beyefendi.

2. ARKA: ...Şimdi, biri benimle kafa buluyor ama, bu kadarını da ancak yukardaki kudret becerir, günah yazmasın. O'na da yakıştıramıyorum. Benim gibi zavallı bir memurla eğlenecek hali yok ya! "Şöför efendi, bilet atmadan otobüste seyahat edilir mi? Bedava gider mi bu meret?" diyecek oldum, şöför cevabı yapıştırdı:

1. ARKA: Evet efendim, artık belediye otobüsleri bedava.

2. ARKA: Yani parasız bineceğim, canımın istediği yere gideceğim, öyle mi?

1. ARKA: Tastamam öyle. Bundan sonra, böyle.

2. ARKA: Peki neden?

1. ARKA: Belediyenin bu yıl gelir fazlası var, bu yüzden otobüs, metro bedava. Üstelik, artık doğalgaz da bedava.

2. ARKA: Lahavle vela kuvvete... Daireye geldim. İmza defterini aradım, işe geldiğim belli olsun diye imza atacağım. Ara, ara, yok. Defteri bulamadım. Müdür'ün odasına gittim, belki yeni bir uygulama başlamıştır, imza bizzat müdürün nezaretinde atılacak filan olabilir mesela. Müdür odasında yok. Kalemine sordum;

"Yine bir iş seyahati filan mı, yoksa kayınvalidesi ellibeşinci defa vefat mı etti" dedim. A a! Sen bir bozul, bir küs!

PİŞEKAR: Sayın müdürüm hakkında böyle konuşmanız doğru değil. Latife ediyor olmalısınız, kendisi kalorifer dairesinde.

2. ARKA: ...dedi. "Ne işi var kalorifer dairesinde?" dedim.

PİŞEKAR: Kalorifer kazanı arıza yaptı, Müdür Bey de tamir ediyor.

2. ARKA: ...dedi. Ya Rabbi, aklıma sen mukayyet ol. Tam o sırada Müdür Bey geldi. Yüzü gözü kararmış, ellerini beze siliyor. Her zaman kar gibi beyaz olan kolalı gömleği, buruş buruş olmuş, kir pas içinde.
1. ARKA: Hoşgeldiniz!
2. ARKA: ...dedi bana. Ben iç geçirmişim. Bana sinek kadar değer vermeyen, bir gün olsun yüzüme bakmayan adam, bana:
1. ARKA: Hoşgeldiniz!
2. ARKA: ...diyor, Koluma dostça dokundu;
1. ARKA: Buyurun, odama geçin. Bir sabah kahvesi içelim.
2. ARKA: ...dedi. Koltuğa yığılmışım.
1. ARKA: Kalorifer kazanı arıza yapmış. Tamirci çağırırsam, bir sürü masraf. Yazık değil mi bu devletin, milletin parasına? Ben tamir ediverdim. Gömleğim de yağ oldu ama, ne varmış? Vicdanım kar gibi beyaz. Gömlek benim gömleğim, ben atletle gezsem de olur. Ama devletin parasını çarçur etmek bana yakışmaz. Hem devletin parasından tasarruf ettik, hem de benim değerli memur arkadaşlarım bu soğuklarda üşümeyecekler. Sıcacık bir dairede çalışmak, onları daha da verimli kılacaktır. Haksız mıyım?
2. ARKA: ...dedi. Ben bakmışım...
1. ARKA: Ha, tasarruf demişken...
2. ARKA: ...dedi...
1. ARKA: ...Sizin tasarruf teşvik fonunda biriken paranızı da vereyim, hazır buradasınız.
2. ARKA: "Nemalar mı dağıtılıyor?" diye sordum.
1. ARKA: Yalnız nemalar değil, ana para da beraber!
2. ARKA: ...dedi. Ve ekledi:
1. ARKA: ...Yanında bir de özür mektubu var.
2. ARKA: Şaşkınlıktan küçük dilimi yutacağım. "Özür mektubu mu? Kim özür diliyor? Kim benden özür diler?" diye sayıkladım. Müdür'üm;
1. ARKA: Başbakan! Tasarruf teşvik fonundaki paranızı gecikmeli olarak ödediği için, bizzat kendi elyazısıyla bir özür mektubu göndermiş...
2. ARKA: ...dedi. Elime bir çuval para tutuşturdu. Beni yanaklarımdan öptü. Bana;
1. ARKA: Kahvenizi nasıl içersiniz; şekerli, sade, orta?..
2. ARKA: ...diye sordu. Ben mırıldandım; "İmza defteri? İmza?.."
1. ARKA: Aman efendim...
2. ARKA: ...dedi müdür;

1. ARKA: ...İmza defteri filan yok artık. Kaldırdım. Devlet memuruna güvenmeyecek de, kime güvenecek? Kim durup dururken işine gitmezlik eder? Değil mi? İşine gelmeyen de, gelemeyecek durumdadır zaten demek ki, bir müşkülü vardır. Müşkül durumdaki insana da 'neredeydin', 'işe niye gelmedin' denir mi? Saygısızlık olur!
2. ARKA: ...dedi. İnlemişim. Elimde para çuvalı, kendimi sokağa attım... Gömleğimin yaka düğmesini açtım, kravatımı gevşettim. O gün bizim sendikanın mitingi vardı, miting alanına doğru hızla yürüdüm. "Orada sendikacı arkadaşları bulurum da, bütün bu olan bitenin bir açıklamasını yaparlar bana..." diye düşündüm. Öylece yürürken, dikkatimi çekti. Polisler... Yolun iki yanına dizilmişler, sırayla duruyorlar. Yolun iki yanına barikat kurmuşlar. "Allah Allah...", dedim içimden. "Barikatı iki yana değil de, tam karşımıza kurarlardı bizim. Niye böyle yaptılar acaba?.." Dayanamadım, polislerin içinden en cana yakın, en sevimli, en güleryüzlü olanına yaklaştım, sordum: "Oğlum, bu barikatları niye karşımıza değil de, yolun iki yanına dizdiniz?" Cevap verdi:
1. ARKA: Tam karşınıza koyarsak, geçemezsiniz ki babacığım?
2. ARKA: İyi de oğlum, siz de geçemeyelim diye barikat kurmaz mısınız zaten?..
1. ARKA: Olur mu hiç babacığım, bizim işimiz size yardımcı olmak. Yürüyüşünüzü kolaylaştırmak, hak arama mücadelenizi daha sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeniz için hizmet vermek. Barikatları yolun iki yanına kurduk ki, bütün yol size kalsın, yürüyüşünüzü kimse engellemesin.
2. ARKA: Tövbe tövbe... Tam o sırada bir kalabalık yürüye yürüye yaklaştı. Elllerinde pankartlar. Bir yandan da slogan atıyorlar:
1. ARKA/KAVUKLU/PİŞEKAR: Hükümet bu zammı geriye al!..
2. ARKA: Birini çevirip sordum; "Ne zammı bu? Yine benzin mi, yoksa Tekel ürünleri mi?"
- PİŞEKAR: Yok canım. Memur maaşlarına yapılan zam.
2. ARKA: Vay işbirlikçi, döneke, sarı sendikacılar. Ulan, hükümet yaptığı zammı niye geri alsınmış? Böyle zırvalık olur mu? Pankarta gözüm ilişti:
- "YABANCI SERMAYEYE EVET. YAŞASIN ÖZELLEŞTİRME".

"Hah", dedim, "bu işin boku çıktı". Fakat o da ne? Bir de ne göreyim? Pankartın bir bacağından tutan bizim sendikanın Genel Başkanı değil mi? Ana! Bu kalabalık, bizimkiler. Bizim sendika bu! Genel Başkan'ın yakasına yapıştım. "Bu ne iş be?" dedim, "hesap ver bakalım. Hükümet zammı niye geri alsınmış? Yabancı sermayeye neden 'evet'miş? Özelleştirme niye 'yaşasın'mış?.." Genel Başkan, güldü. Yanağımlı okşadı:

1. ARKA: Yahu...

2. ARKA: ...dedi...

1. ARKA: ...Bütün kitle iletişim araçları bedava. Sağlık hizmetleri bedava. Eğitim, bedava. Üniversite sınavı yok, isteyen istediği okulda okuyor. İşsizlik yok. Canın sıkılır da çalışmak istemezsen, süresiz işsizlik sigortası emrinde. Askerlik zorunlu değil. Her ne ihtiyacın varsa, kimlik kartını gösterip, alıyorsun. Hal böyleyken, hükümetin maaşlarımıza yaptığı zam, bir yığın gereksiz formaliteye yol açıyor. Kırtasiye! Biliyorum, zammın geri alınması yeterli değil, maaşların tümünden kaldırılması gerekir ama, bu da orta vadede gerçekleşecek elbet, hükümetle görüşmelerimiz sürüyor...

2. ARKA: Başımın tepesinden, ayak parmaklarımın ucuna kadar soğuk bir ter boşandı. Yutkundum. Gerçi boyumun ölçüsünü almıştım ama, merakımı yenemedim: "Peki, yabancı sermayeye neden 'evet'?.." Genel Başkan, bir meczuba bakar gibi baktı bana:

1. ARKA: Yabancı sermaye dediysek, batının sömürgeci sermayesi değil. Geri kalmış ülkelerin girişimcileri, işadamları gelsinler, bizim ülkemizdeki sermaye fazlasını alsınlar, yabancılaştırıp, kendi ülkelerine aktarsınlar. Böylece dünya üzerinde fakir ülke kalmasın, bütün insanlar kardeş olsun anlamında kullanıyoruz o sloganı.

2. ARKA: Cılız bir sesle sordum: "Özelleştirme?.."

1. ARKA: O da o anlamda. Devlet, bütün ihtiyaçları karşıladığı için, ortalıkta can sıkıntısı içinde dolaşan, yapacak bir iş, bir meşgale arayan bir sürü insan var. Bunların hiçbir sorunları, dertleri yok. Boş zamanlarıysa, çok. Devlet, bazı kurumları özelleştirip, bunlara versin. Hem onlar bir meşgale bulmuş olurlar, hem de az gelişmiş ülkelere sermaye aktarımında aktif görev üstlenir, hizmet verirler.

2. ARKA: ...dedi. Tam o sırada siren sesleri duydum: "Hah şöyle! Nihayet atadan dededen bildiğimiz, gördüğümüz bir şey yaşayacağız", diye düşündüm. Besbelli ki, panzerler gösteriyi dağıtmak için boyalı su sıkacaklardı... Bir anda üzerimize bir serinlik çöktü, ferahlatıcı bir koku sardı ortalığı. Megafondaki ses bağırdı:
- PİŞEKAR: Değerli kamu emekçileri, panzerimizin pompa mekanizmasında bir arıza olduğu için, kolonya ikramımız gecikti, hepinizden özür diliyoruz. Lokum almak isteyenler panzerin önünde kuyruğa girsinler. Ayrıca akide şekerimiz de var.
2. ARKA: Derken, helikopter sesleri. Kafamı kaldırdım, tepemizde polis helikopterleri uçuşuyor. "Şimdi özel tim tepemize inecek" derken, gökten gül yaprakları yağmaya başladı. Alçaktan uçan helikopterlerdeki polisler, avuç avuç gül yaprağı serpiyorlardı yürüyüş yapan memurların başına. Son bir gayretle, Genel Başkan'a: "Peki... Herşey bu kadar iyi de, biz neden yürüyüş yapıyoruz şimdi?" diye sordum. Genel Başkan:
1. ARKA: Çalışma bakanından, taleplerimize kulak vermesini isteyeceğiz.
2. ARKA: ...dedi. "Taleplerimiz neler?", diye sordum.
1. ARKA: Birinci talebimiz, hükümetin maaşlarımıza yaptığı zammın geri alınması.
2. ARKA: İkincisi?
1. ARKA: Yabancı sermayeye konan yasağın kalkması ve özelleştirmelerin önünü açacak yasaların çıkarılması.
2. ARKA: Üçüncüsü?
1. ARKA: Hükümetin, genel grev yapmamız yönündeki dayatmasından vazgeçmesi.
2. ARKA: (Seyirciye.) İşte bunu hiç anlamadım. (1. Arka'ya.) Bunu hiç anlamadım?
1. ARKA: Hükümet, maaşlarımıza yaptığı zammın az olduğunu ve bu yüzden grev yapmamız gerektiğini ileri sürüyor. Genel greve gitmezsek, bunu zorunlu hale getirmek için kanun hükmünde kararname çıkaracağını söylüyor...
2. ARKA: Demin başımdan ayak parmağıma kadar soğuk ter dökmüştüm ya; bu sefer ayak parmaklarımdan başımın bir karış üstüne kadar ateş bastı. Boğazım tılandı. Dizlerimin bağı çözüldü. Oracığa yığıldım. Gözümün ferisi sönmek üzereyken, hayal meyal karımın yüzünü gördüm:

PİŞEKAR: Pisboğaz herif, mantıları çiğnemedi lüp lüp yutarsan, dana boku gibi gevşer, koltuğa yayılırsın böyle. Misafir gelecek birazdan, kalk yatağında zıbar!

2. ARKA: ...dedi. Gözümü bir açtım; oh bel.. Evimdeyim. Perdeyi aralayıp, camdan dışarı baktım. Yağmur yağıyordu. Evin önündeki yol yine yokuş, yine bataklık, yine lağım, yine çamurdu. Sevinç içinde derin bir nefes aldım:

HEPSİ: Ooooooh beeee!...

2. ARKA: ...dedim. Neyse ki, rüyaymış...

PİŞEKAR: Dedik ya, var herkesin bir rüyası.

KAVUKLU: Kiminin araba, kiminin ev, kiminin koca, kiminin para.

PİŞEKAR: Öyle bir tanesi var ama, saydıklarımıza hiç benzemez.

KAVUKLU: Adamı dinden imandan çıkarır, az sayıda keçisini dağlara kaçıtır.

PİŞEKAR: Kaçırmıştır da, netekim.

Ve dahi, korkarım, daha çokook adamı dinden imandan çıkaracak.

KAVUKLU: Bilirim ben, beş dakika içi geçince bu rüyayı gören çok!

PİŞEKAR: Bildiniz aslında dilimizin altındaki yaş baklayı.

KAVUKLU: Koltuk rüyası derler buna, koltuk!

PİŞEKAR: Adama neler yaptırılmaz!

Koltuk demek, makam demek.

Öyle musiki makamı değil, adamın gönlünü doyurmaya.

KAVUKLU: Yürütmeye bir başlar Mevla'm kulu,

Arap atı gibi koşar koltuğa oturan her nasılsa bunun yolu!

PİŞEKAR: Bu mesele netameli, sözü eskiye götürmeli.

KAVUKLU: Bugünden değil bahsimiz, eskiye dair bir hikaye!

PİŞEKAR: Al gözüm seyreyle!

2. FASIL: "MANASTIR VALİSİ"

KAVUKLU: Osmanlı'da adamın biri ille de vali olmak istermiş. Vali olsun da neresi olursa olsun. Adamın gözü valilik koltuğundan başka birşey görmüyor. Torpili de iyi. Adam o torpille taaa sadrazama kadar ulaşmış. Sadrazam bakmış ki kırılacak torpil değil, ister istemez Dahiliye Nazırı'nı çağırmış:

SADRAZAM: Bak Nazır Paşa... Bir adam var. Neyin nesi olduğunu bilmiyorum ama, arkası güçlü. İlle de vali olmak istiyor. Hem de neresi olursa olsun, diyor. Bir valilik ver de kurtulalım şundan.

KAVUKLU: Dahiliye Nazırı ne desin?

NAZIR: Peki..

KAVUKLU: ...demiş ve adamı çağirtmış yanına.

NAZIR: Vali olmak istiyormuşsun, efendi...

ADAM: Evet efendim.

NAZIR: Valilik koltuğu rüyalarına giriyormuş...

ADAM: Vallahi öyle. Gündüz hayalimde, gece rüyamda. Bir illet ki, sormayın gitsin. Karasevda!.. Karasevdanın çaresi bellidir, bilirsiniz. Yavukluya kavuşmadan dinmeyecek bu hasret.

NAZIR: Bilirim, öyledir... (İç çeker.) Biz de sevdaya düştük, hasretlik çektik zamanında. Çile çekmeden vuslat olmaz... Pekâlâ. Seni Manastır'a vali tayin ettim.

KAVUKLU: Nazır'ın Manastır dediği yer, bugünkü Makedonya'nın Bitola kenti. O zamanlar, belalı bir yer. Adam şaşırmış, heyecanlanmış, biraz da korkmuş.

ADAM: Şaşırdım, heyecanlandım, biraz da korktum. Aman efendim, orası pek karışık, belalı bir yer. Öyle bir yerde valilik yapamam. Bana şöyle küçük bir yer olsun, yeter.

NAZIR: Yaparsın, yaparsın.

ADAM: Peki ama... Nasıl yaparım? Benim bu valilik işinde bir tecrübem de yok. Biraz anlatsanız, akıl verseniz...

NAZIR: Orası kolay. Bak şimdi... Orada sekiz tane önemli adam vardır. Polis Müdürü, Sağlık Müdürü, Gümrük Müdürü, Maarif Müdürü, Ziraat Müdürü, Ticaret Müdürü, bir de Baytar.

ADAM: Yedi etti.

NAZIR: Yedi mi etti? (Düşünür.) Bir dahi Baytar. Etti mi sekiz?

ADAM: Evet efendim...

NAZIR: O sekiz tane adam var ya; sen oraya vali olunca elbet seni tebrike gelecekler. Sakın ha, hepsini aynı gün kabul etme. Her birine ayrı günlerde randevu ver. Böylece sekiz gün geçer. Araya bir de hafta tatili girer, dokuz. Sonra, sen onlara iade-i ziyarete gidersin; ama hepsi ayrı ayrı günlerde. Araya yine bir hafta tatili girer. Dokuz da o; hepsini toplarsan onsekiz gün eder.

ADAM: Evet efendim, onsekiz gün etti. Ya sonra?

NAZIR: Sonra, bayramlar, tatiller, hastalıklar, akraba ölümleri, içtimai felaketler, tabii felaketler... Beş ay da öyle geçer... Ne etti?

ADAM: Beş ay onsekiz gün.

NAZIR: Yuvarlak hesap, altı ay de sen ona.
ADAM: Altı ay.
NAZIR: Altı ay da sen sallarsın. Vali değil misin?
ADAM: Öyle tabii.
NAZIR: Geçti mi bir yıl?
ADAM: Su gibi hem de.
NAZIR: Hah!.. Artık, kıdemli oldun. Tecrübe kazandın. Değil mi?
ADAM: Elbet ya!
NAZIR: İşte o zaman, çekersin önüne kâğıdı, alırsın eline kalemi;
müdürler arasında değişiklik yaparsın. Sağlık Müdürü'nü Gümrük
Müdürü; Gümrük Müdürü'nü Baytar; Polis Müdürü'nü Sağlık
Müdürü; Ziraat Müdürü'nü Polis Müdürü; Ticaret Müdürü'nü
Maarif Müdürü; Maarif Müdürü'nü de bir dahi Baytar yaparsın.
ADAM: (Elini kalbine koyar.) Kıpırdadı!..
KAVUKLU: Adamın vicdanı kıpırdamış, şimdikiler gibi değil demek ki, İtiraz
etmiş:
ADAM: Ama efendim, nasıl olur? O zaman işler yürümez ki? Onlar o işleri
yapamazlar.
NAZIR: A evladım, işini bilen kişileri yerinde bırakırsan da, sen orada
valilik yapamazsın! Deyyus!..

PİŞEKAR: "Bir baş ol da, istersen soğan başı ol" lafını boşuna söylememişler.
KAVUKLU: "Öküz çobanı da olsan, emretmek güzel şeydir", de demişler...
1. ARKA: Bu çeşitten zevatın göstereceği idare nasıl olur?
2. ARKA: İdare-i maslahat olur.
1. ARKA: İdare-i maslahatı kim idare eder peki?
2. ARKA: Ne demek bu?
1. ARKA: Yani, yeteneksiz, kötü idareciyi kim idare eder? O'nun gönlünü
kim hoş eder?
HEPSİ: Dalkavuk!
1. ARKA: Kimdir Dalkavuk?
2. ARKA: Çalsın sazlar!
(Müzik: "Üsküdar'a gider iken...")
1. ARKA: Dalkavuk işbaşında! Al gözüm seyreyle!

3. FASIL: "PATLİCAN"

- H. SULTAN: Ah, Dalkavuk Bacı, ah!
- D. BACI: Dalkavuk Bacı'nı kurban olşun şije, neden ah çektiñi hanımjıgım?
- H. SULTAN: Hatırma geldi de...
- D. BACI: Hatırınışa ne geldi hanımjıgım?
- H. SULTAN: Patlıcan.
- D. BACI: Patlıjan mı?
- H. SULTAN: Ya! Patlıcan... Rengini bir düşünsene. Ne güzel bir eflatundur o Dalkavuk Bacı?
- D. BACI: Haklısınız hanımjıgım. Eflatunun envai çeşidi! Açığı, koyuşu, parlağı. Manavda teğaha uşanmış yatan patlıjan, şaltanat kayığında boğuşa karşı efkâr içinde uşanmış yatan eflatun kaftanlı asilşadeye benzer.
- H. SULTAN: Çiçekleri de pek güzeldir.
- D. BACI: Ne demeşşiniz efendim, ne demeşşiniş! O ne şarîf, o ne inje, o ne narin bir çiçektir! İnşan dokunmaya kıyamaş.
- H. SULTAN: Şekli, biçimi de pek hoştur.
- D. BACI: İşabet buyurdunuş hanımjıgım. Yuvarlağı ne güzel yuvarlaktır. Boyun kırışı, göş şüjüşü, yay gibi duruşu, Çerkeş dilberlerine haştır.
- H. SULTAN: Çeşidi de ne kadar çoktur?
- D. BACI: Amaşya'da yetişeni ayrı güzel, İzmir'de yetişeni ayrı leşiş, Tokat'taki ayrı şaheşer, Rodoş'taki ayrı nefaşet, Yalova'daki ayrı, Adana'daki, Edirne'deki ayrı değerdendir. İnşan içlerinden birini tercih etmeye kıyamaş, öbürleri güjenir diye.
- H. SULTAN: Altmışyedi çeşit yemeğı yapılır derler.
- D. BACI: Ne demek? Hatta, yetmişyedi çeşit!
- H. SULTAN: Altmışyedi çeşit.
- D. BACI: Evet efendim, altmışyedi çeşit.
- H. SULTAN: Ağızım sulandı vallahi. "Bastı"sı çok güzel olur.
- D. BACI: Olmaş mı? Patlıjanı küçük küçük doğrayıp, tuşlu şuda bekletirşin. Bir yanda da kemikşiş, yağlı etleri şoğanla kavururşun. Şonra patlıjanları kavrulan etlerle karıştırıp, domateş ve şu ilave ederşin. Baharatımı, tuşunu da koydun mu, bırak ateşe. Parmaklarını yer inşan!

- H. SULTAN: Ne güzel anlattın be köftehor! Yutkunmaktan bademciklerim şişti billahi! Böreği de olur mu bu meretin?
- D. BACI: Pek güzel olur! Pek güzel olur, insanın ağışında dağılır. Ujunlamaşına yarılmış patlıjanların içine peynir, dereotu ve maydanozdan yapılan harji koyarsın, sonra da yumurtaya bulayıp, kışartırsın. Uallahi, kokuşunu ölü duyşa, meşarından fırlar!
- H. SULTAN: Allah müstehakını versin senin. Canımı çektiirdin. Yahu, kızartması da baştan çıkarır insanı!
- D. BACI: Hem de nasıl! Büyülenmiş gibi çeker insanı! Hele şarmışaklı yoğurdu da döktün mü üşerine! Yeme de yanında yat!
- H. SULTAN: Ya oturtması?
- D. BACI: Ah, ah!.. Bunu demeyejektiniz hanımjığım!.. Kıymayı şoğanla kavururşun. O patlıjanlar... Ah, o, böyle geniş geniş, yuvarlak yuvarlak keşilmiş patlıjanları kıymayla şoğanın üşerine hamamın göbektaşına uşanmış dilber gibi yatırırşın. Domateşini, şuyunu, tuşunu ilave ederşin. Verirşin ateşe! Of, of!..
- H. SULTAN: Of ki, ne of! Yaktın beni beberuhi! Bir de imambayıldıı yok mudur?
- D. BACI: Vardır ya, olmaş mı? Yaş şıjağında, şerin şerin ne güzel yenir! Şeytinyağlı, şoğanlı, şarmışaklı, jana jan katar mübarek!
- H. SULTAN: Ya silkmesi? Ya salatası? Ya turşusu?
- D. BACI: Demeyin artık efendimiş, kulunuşu öldürmek mi istiyorşunuş? Helak oldum billahi!
- H. SULTAN: Velâkin... Tadında biraz kekremşilik vardır.
- D. BACI: E, öyledir hanımjığım. Biraş kekremşilik vardır hakikaten.
- H. SULTAN: Kekremşilik de ne kelime? Düpedüz, acıdır.
- D. BACI: Uallahi öyledir.
- H. SULTAN: İnsanın dilini yakar.
- D. BACI: Yakmaş mı? Hem de nasıl! Adamın dili eşek dili gibi olur. Büyür, büyür de, ağşına şığmaz!
- H. SULTAN: Ya çekirdeği? Bazısı pek çekirdekli olur.
- D. BACI: Başış mı? Mereti ne diye kolluyorşunuş, arka çıkıyorşunuz hanımjığım? Bunların hepşi çekirdekli olur. İnsanın dişine kaçar, rahatşış eder. İki lokma birşey yiyip açlığını bastırmak işterşin, ondan sonra saatlerce diş karıştır işin yoksa!
- H. SULTAN: Bunun Sapı da dikenlidir. İnsanın eline batar, çizer, kanatır.

- D. BACI: Yani, tam bir baş belası! Ben padişah olşam, boştanlara patlıjan ekmeyi yaşak ederim.
- H. SULTAN: Hint elinden getirilmiş derler.
- D. BACI: Öyledir, hiç şaşmam! Kökü dışarda, beşbelli. Nifakçı, boşgunju, fitne fujurun teki iştel!
- H. SULTAN: Kara kuru birşey.
- D. BACI: Uallahi öyle! Yüşüne bakmaya korkar inşan.
- H. SULTAN: Rengi berbat.
- D. BACI: Berbat ki ne berbat?
- H. SULTAN: Ya şekli?
- D. BACI: Şiz patlıjanda şekil mi ararşınış hanımjığım? Kimi inje, kimi kalın. Kimi uşun, kimi kışa. Kimi şişman, kimi şayıf. Al birini, vur ötekine!
- H. SULTAN: (Hiddetle.) Bre nâbekâr! Bre imansız! Bre utanmaz! Bre arlanmaz! Boyun devrilsin senin de, başın altında kalsın inşallah! Deminden beri, ben patlıcanı övdükçe, sen onu benden bin beter övmüyor muydun?
- D. BACI: Övüyordum hanımjığım?
- H. SULTAN: Ben kötölemeye başlayınca, kara çalmakta benden daha tez davrandın?
- D. BACI: Öyle yaptım, hanımjığım?
- H. SULTAN: Bu yaptığın ahlaka, imana, iz'ana sığar mı? Şıllık! Tuh sana!
- D. BACI: (Yüzünü siler.) Rahmet düştü ya rabbi şükür. Eştağfurullah hanımjığım, fakat, affınışa mağruren, unuttuğunuş birşey var hanımjığım...
- H. SULTAN: Neymiş o?
- D. BACI: Ben patlıjanın değil, şişin dalkavuğunuşum hanımjığım?
- H. SULTAN: Yıkıl!
- D. BACI: Sağlığımışa duajıyım efendim. Sağlıjakla kalın, efendim. Evet efendim. Sepet efendim. Bokunuju yiyeyim efendim.
- H. SULTAN: Yıkıl dedik!
- D. BACI: Kut!.. Aha yıkıldım. (Yıkılır.)
1. ARKA: İnsan neden yoldan çıkar?
2. ARKA: Neden, dalkavuk olur?
1. ARKA: Neden yalan söyler?
2. ARKA: Neden çürür, yozlaşır?

1. ARKA: Neden kendine yabancılaşır?
2. ARKA: Durup dururken mi?
1. ARKA: Koşulların bunda hiç mi etkisi yok?

MEMUR OLMAK ZOR ZENAAT" ŞARKISI

Memur olmak zor zenaat
Eğriyle doğru arasında
Sallanıp duruyor sarkaç
Olmakla olmamak arasında

Tepemizde sallanır Damokles'in kılıcı
Hele sesini çıkar da gör bak aman Allah
Cezalar sıra sıra dizili kitapta
Herkes birbirinin olmuş yargıcı

Üzerine geliyor insanın dünya
Tok olunca namuslu olmak kolay aman Allah
Gel de hem namuslu hem de tok ol
Dişsiz olunca "ısıрма" demek kolay

2. ARKA: Çuvaldızı başkasına saklayıp...
1. ARKA: Batıralım iğneyi kendimize.
2. ARKA: İğneli fiçı içinde...
1. ARKA: Bakalım suretimize.
PİŞEKAR: Al gözüm seyreyle!

4. FASIL: "DEMOKRATİK TEPKİ"

- X: Yahu, böylesi Patagonya'da bile görülmüş şey değildir!
Y: Bütün ahlaki, bürokratik ve demokratik geleneklere, teamüllere aykırı!
P: Artık bu kadarı fazla!
Z: Durun yahu, bu ne öfke? Ne olmuş? Ne yapmış bu bakan? Ne diye bağıırıp duruyorsunuz?
Y: Senin bu akıllara seza rahatlığın da insanı öldürür. Olanı biteni duymadın mı?
Z: Duymadım? Anlatıver.

- Y: Bakan, bizim genel müdürü açığa almış. Hakkında soruşturma başlatmış. Müfettişlere de tenbih etmiş, "bir açığını bulmadan gelmeyin" diye. Besbelli, görevden alacak. Zimini oluşturmaya çalışıyor.
- Z: Olamaz! Neler duyuyorum? Bu kadar fazla! Tahammül ötesi. Ne duruyorsunuz? Ne duruyoruz? Tepki verelim. Karşı çıkalım!
- X: İyi ama, nasıl? Biz memuruz. A desek, anamızı bellerler.
- Y: Ama birşey yapmalı. Bu kadar fazla artık. Buna da sesimizi çıkartmazsak, iyice tepemize çıkacak bu bakan. Grev yapalım.
- X: Disiplin suçu olur. İşten atılırız.
- Y: Bakanlığın önünde bir miting yapalım.
- X: Disiplin suçu.
- Y: Bakanı partisine şikayet edelim.
- X: İşten atılırız.
- Z: Bomba atalım.
- HEPSİ: Çüş!
- P: Basın açıklaması yapalım?
- Y: Ama bu da suç?
- P: O suç, bu suç. Bizler aydın değil miyiz? Demokrat değil miyiz?
- X: Öyleyiz!
- Y: Evet, öyleyiz!
- Z: Kuşkusuz, öyleyiz!
- P: O zaman?
- X: Bir basın açıklaması hazırlayalım. Şöyle içerikli, dolgun, doyurucu ve edebî olsun. Her sözcüğü ateş, her cümlesi yanardağ patlaması olsun.
- Y: Basın bildirisinin altına hepimiz imza atalım.
- Z: Hepimiz imzalayalım. Ev ev, kapı kapı dolaşıp, bakanın bu antidemokratik tavrına karşı çıkan herkesin imzasını alalım. Bizi hiçe saymak neymiş, görsün bakalım o bakan.
- X: Bir araya gelirse, gücümüzü birleştirirsek, bizi kimse durduramaz.
- P: Ne duruyoruz? İleri!..
- HEPSİ: İleri!
- PİŞEKAR: Basın bildirisi kısa sürede hazırlanır...
- P: Arkadaşlar, basın bildirisini yazdım. Okuyorum, dinleyin.
"Sayın bakan,

Biz, aşağıda imzası olan ve özgür iradeleriyle hareket eden kişiler, ülkemizin en köklü kurumlarından biri olan kurumumuzda çalışma barışını ve üretimi örseleyen bu tutarsız uygulamalarınızı kınıyoruz.

Sorunların çözümünün tepeden inmecî siyasi müdahalelerle değil, kurum çalışanlarının üzerinde uzlaşacağı anlaşmalar yoluyla mümkün olacağı inancını taşıyoruz.

Kurumumuz hükümetlerin değil, halkın kurumudur."

Nasıl?..

Y: Sen şunu baştan, ağır ağır oku da, bir bakalım...

P: "Sayın bakan..."

X: Dur bakalım, dur, dur!.. Ne "sayın"ı be? Lüzumsuz nezâket, bizi zayıf gösterir. Daha sert bir üslup ve hitap şekli bulalım.

Z: "Ulan bakan..." desek nasıl olur?

P: Fazla sert.

Z: "Hey, bakan!.." diyelim?

P: Olmaz.

Y: Arkadaşlar! Şöyle desek nasıl olur?.. "Ey bakan..." Nasıl?

X: Eh, fena değil...

Z: Evet yahu, hiç fena değil. "Ey bakan..."

Y: Yaz: "Ey bakan..."

P: "Ey bakan..." Yazdım.

X: Oku şimdi.

P: "Ey bakan... Biz, aşağıda imzası olan ve özgür iradeleriyle hareket eden kişiler..."

Y: Dur, dur, dur... Çok kuru bir cümle bu ya?

X: Doğru, çok kuru.

Z: Biraz sulandıralım...

Y: Ne biçim konuşuyorsun sen be? Ne sulandırması?

Z: Yahu, daha heybetli bir cümle kuralım diyorum yani. Şöyle yazalım: "Biz aşağıda imzası olan ve sermayenin küresel saldırısına karşı tarihten ve üretimden gelen gücünün çelik disiplinde hayat bulmuş, yürekleri inançla çarpan emekçiler..."

X: "...Olarak, uyarıyoruz: Ülkemizin en köklü kurumlarından biri olan kurumumuzda çalışma barışını ve üretimi temelinden dinamitleyen ve darbeci ve totaliter politikayı lânetliyor; buna karşı sonuna kadar direneceğimizi dosta düşmana ilan ediyoruz..."

Z: Ürperdim...

Y: Benim de tüylerim diken diken oldu...

P: Yazayım mı?

X: Yaz.

P: Yazdım...

X: İyi. Devam et.

P: "...Sorunların çözümünün..."

Y: Dur biraz şimdi... Bu son kısım da biraz şey oldu şimdi...

X: Doğru, şey oldu.

Z: O zaman orayı da biraz şey yapalım...

P: Yapalım.

Z: Bak, şöyle yapalım..."...Tarih göstermiştir ki, tarihin özünü oluşturan sınıf çatışması gerçeği temelinde, sorunlar egemenlerin baskılarıyla değil, halkın ve emekçilerin kararlı mücadelesi sonucu elde edilen kazanımlarla somutlanır..."

P: Yazdım.

Y: Mükemmel! Devam et.

P: "...Kurumumuz hükümetlerin değil, halkın kurumudur..."

X: Gene şey oldu...

Y: Şey ekleyelim... "Direne direne kazanacağız!.."

Z: Bir de şey: "...Yıkılmadık, ayaktayız!.."

P: Tamam, bunları da yazdım. Şimdi baştan okuyorum: "Ey bakan!.. Biz aşağıda imzası olan ve sermayenin küresel saldırısına karşı tarihten ve üretimden gelen gücünün çelik disiplinde hayat bulmuş, yürekleri inançla çarpan emekçiler olarak, uyarıyoruz: Ülkemizin en köklü kurumlarından biri olan kurumumuzda çalışma barışını ve üretimi temelinden dinamitleyen ve darbeci ve totaliter politikayı lânetliyor; buna karşı sonuna kadar direneceğimizi dosta düşmana ilan ediyoruz.

(X, Y ve Z, korku içinde birbirlerine bakıp, sokulurlar. Sonra yavaşça, yenedünyanın arkasına kaçarlar.)

P: ...Tarih göstermiştir ki, tarihin özünü oluşturan sınıf çatışması gerçeği temelinde, sorunlar egemenlerin baskılarıyla değil, halkın ve emekçilerin kararlı mücadelesi sonucu elde edilen kazanımlarla somutlanır. Kurumumuz hükümetlerin değil, halkın kurumudur. Direne direne kazanacağız! Yıkılmadık, ayaktayız!.."

(Ağır bir sessizlik... P, arkasına bakar: Kimese yok. Yenidünyanın arkasına bakar. Diğerleri, ortaya çıkarlar.)

X: Ay, şey, içime bir sıkıntı çöktü.

Z: Benim karnım ağrıdı.

Y: Benim de midemden başlayıp da, bağırsaklarıma doğru inen bir ateş düştü içime.

X: Öfkeyle kalkan, zararlı otururmuş derler.

Z: Tabii ya! Keskin sirkenin küpüne olurmuş zararı.

Y: Ak akça kara gün içinmiş.

Z: Ne ilgisi var şimdi?

Y: Ne bileyim canım, idare edin işte. Uyduramadım.

X: Peki, ne yapalım?

Y: Şu bildiriye bir daha göz atalım.

PİŞEKAR: Bir daha göz attılar. Ve basına ve kamuoyuna açıkladılar:

P: "Ey bakan!.."

(Y ve Z, P'yi geri çeker. X öne çıkar. Saz takımından oyun havası.)

X: (Kıvrarak.) ...da denebileceği gibi, mücadelemiz kişisel değil de, ilkesel olduğundan, saygıda kusur etmemek maksadıyla, biz yine de, yüksek müsaadelerinize sığınarak, 'Sayın bakan...' demeyi tercih ediyoruz...

(P, Y ve Z'den kurtulup, öne fırlar. Oyun havası kesilir.)

P: "...Biz aşağıda imzası olan ve sermayenin küresel saldırısına karşı tarihten ve üretimden gelen gücünün çelik disiplinde hayat bulmuş, yürekleri inançla çarpan emekçiler olarak, uyarıyoruz..."

(X ve Z, P'yi geri çeker. Y öne çıkar. Oyun havası.)

Y: (Kıvrarak.) ...demek de mümkün ise de, her zamankinden daha fazla birlik ve beraberliğe ihtiyaç duyduğumuz şu kritik günlerde, herhangi bir gerginlik yaratmamak maksadıyla, 'hasbelkader şu kâğıdın aşağı kısımlarında naçizane imzası olan bendeleriniz, konuya başka bir açıdan bakılamaz mıydı acaba...' diyoruz.

(P, X ve Z'den kurtulup, öne fırlar. Oyun havası kesilir.)

P: "...Ülkemizin en köklü kurumlarından biri olan kurumumuzda çalışma barışını ve üretimi temelinden dinamitleyen ve darbeci ve totaliter politikayı lanetliyor; buna karşı sonuna kadar direneceğimizi dosta düşmana ilan ediyoruz. Tarih göstermiştir ki, tarihin özünü oluşturan sınıf çatışması gerçeği temelinde, sorunlar egemenlerin baskılarıyla değil, halkın ve emekçilerin

kararlı mücadelesi sonucu elde edilen kazanımlarla somutlanır. Kurumumuz hükümetlerin değil, halkın kurumudur. Direne direne kazanacağız! Yıkılmadık, ayaktayız!.."

(X ve Y, P'yi geri çeker. Z öne çıkar. Oyun havası.)

Z: (Kıvrarak.) ...demek, pek tabii mümkün, dilin kemiği yok. Ama fazla lafa ne hacet? Sayın bakanımızın yüksek idraki ve iradesi, meseleyi zaten kamu vicdanına uygun bir hal yoluna koyacaktır. İşbu bildiriye bir şarkı sözüyle bitirmek şartı var ise; 'yıkılmadık, ayaktayız' yerine, 'tuti-i mucizei guyem, ne desem laf değil' demek ve böylece, hiç değilse Buhurizade Mustafa İtri Efendi'nin ruhunu şad etmek de bir tercihtir..."

P: (Şaşkın.) Allah Allah!..

(Oyun havası kesilir.)

HEPSİ: Allah Allah!

PİŞEKAR: Allah ki Allah!.. Biz yorumlamayalım kıssayı, siz çıkarın bundan hisseyi. Devam edelim faslımıza, bakalım bundan sonraki neyin taklidi.

KAVUKLU: Akrep etmez akrebe, akrabanın akrabaya ettiğini, demiş atalarımız.

PİŞEKAR: Demiş ya, durduk yerde değil elbet.

KAVUKLU: Akrabalarından canları yanmış olmasa...

PİŞEKAR: Ne diye etsin bu kelamı atalarımız?

KAVUKLU: Ozan'ın dediği gibi:

PİŞEKAR: "...İlle dostun gülü yareler beni..."

KAVUKLU: Yakınımızdan gelen acı, derin yara açıyor.

PİŞEKAR: Üstelik, gül atan da yok bu zamanda...

Al gözüm seyreyle!

5. FASIL: "KURTULUŞ YOK..."

(Memurlar nümayışte. Dövizler, pankartlar, sloganlar...

"- Hükümet zammını al başına çal!"

"- Direne direne kazanacağız!"

"- Başbakan Cotarelli!"

"- Kurtuluş yok tek başına / Ya hep beraber, ya hiçbirimiz!..")

POLİS: Açılın, çekilin! Geriye, geriye!

MEMUR: "Kurtuluş yok tek başına / Ya hep beraber, ya hiçbirimiz!"

POLİS: Geri çekilin kardeşim, yolu açın!
MEMUR: "Hükümet zammını al başına çal!"
POLİS: Geri çekilsene kardeşim, laf dinle ya!
MEMUR: İtmeyin polis bey, ne itiyorsunuz?
POLİS: Çekilin, dağılın! Trafiği tıkiyorsunuz.
MEMUR: Bizim yıllardır nefesimiz tıkanıyor, artık boğuluyoruz. Ne olurmuş trafik yarım saat tıkanrsa?
POLİS: Yasak!
MEMUR: Siz trafik polisi misiniz?
POLİS: Zorluk çıkarma kardeşim.
MEMUR: Hayır, zorluk çıkarmak için değil de, ben doğma büyüme bu şehirde otururum, buranın trafiği yıllardır tıkalıdır zaten, ama memurlar hak aramak için yollara dökülünce siz ortaya çıkıp trafiği açmaya çalışıyorsunuz da, dikkatimi çekti, onu sorayım dedim...
POLİS: Bak, sen şey yapıyorsun şimdi ama...
MEMUR: Vallahi billahi birşey yapmıyorum. Yapamıyorum, birşey yapamıyorum, yapsam, yapacağım zaten... de; yapamıyorum.
(Slogan.) "Kurtuluş yok tek ba..."
POLİS: (Memur'u iter.) Dağılın, herkes dağılsın!
MEMUR: Dağıldık, un ufak olduk, perişan olduk, daha nereye dağılacğız? İnsaf edin yanıl
POLİS: Biz de emir kuluyuz kardeşim, zorluk çıkarmayın!
MEMUR: (Slogan.) "Sadaka değil, toplu sözleşme!"
POLİS: Dağılın, yoksa hepinizi alacağız.
MEMUR: (Slogan.) "Bu ülke bizim, IMF'nin değil!"
(Polis, Memuru geriye sürmeye çalışır.)
MEMUR: (Direnir. Slogan.) "İşçi memur el ele, genel greve!"
(Polis ve Memur arasındaki didişme artar.)
POLİS: Sus!
MEMUR: (Slogan.) "Tasarruflarımı istiyorum / Hemen, şimdi!"
POLİS: Laftan anlamazsan, anlayacağın şekilde konuşuruz o zaman!
(Çatışma çıkar.)
(Fonda geçiş şarkısı: "Akşam oldu, hüznlendim ben yine".)
(Minibüs. Oturan, tutunma demirine sarılmış, ayakta duran yolcular. Memur, kafası gözü sarılı, yüzünde morluklar, ayakta durmakta.)

ŞÖFÖR: Kalkıyor! Hayde, bir kişi, bir kişi!.. Kalkıyor!..

BİR YOLCU: Şöför, hadi kardeşim gidelim artık, doldu işte, daha ne bekliyorsun?

ŞÖFÖR: Tamam abla, gideriz. Daha beş kişilik yer var arabada. Biz de ekmek yiyoruz!

(Polis, Sivil giyimli, koşarak gelir, minibüse biner, ayakta durur.)

BİR YOLCU: Hadisene şöför kardeşim, daha yemek pişireceğim!

ŞÖFÖR: Tamam abla, tamam. İnkileriz şimdi...

(Minibüs hareket eder.)

(Yolcular, savrulur. Polis dengesini kaybeder, Memur'un üzerine abanır. Demire tutunmak ister, Memur'un eline yapışır.)

POLİS: Kusura bakmayın. Özür dilerim.

MEMUR: Önemi yok kardeşim, sıkı tutun, düşme.

(Memur ve Polis göz göze gelirler.)

MEMUR: Ooo! Siz miydiniz? Merhaba.

POLİS: Merhaba...

MEMUR: Beni tanıdınız mı? Hani bugün, öğlenki mitingde coplamıştınız. Kafam yarılmıştı hani!.. Tanıdınız mı?

POLİS: Şey, evet... Hatırlar gibiyim.

MEMUR: Ben sizi gayet iyi hatırladım. Copu çok iyi kullanıyordunuz. Aynı tarafta oturuyoruz herhalde.

POLİS: Öyle görünüyor.

MEMUR: Siz beni takip ediyorsunuz galiba. Evimi öğrenmek için.

POLİS: Hayır efendim, ne ilgisi var?

MEMUR: Oralara kadar zahmet etmeyin. (Ceplerini karıştırır.) Ben size ev adresimi vereyim. Bizim ev dağ başında, ayıptır söylemesi. Memur maaşları malum, şehirde ev kiralari daha malum...

POLİS: Bırakın efendim adresi adresi. Görevde değilim şu anda.

MEMUR: Canım, "seni takip ediyorum" diyecek halin yok ya! Halden anlarım ben.

POLİS: Görevde değilim, beyefendi!

MEMUR: Neyse, işten alırsınız birşey olursa. Hergün sabahtan akşama dairedeyim. Biryere kaçacak halim yok. Memur adam yarı hapis sayılır zaten. Yalnız, merakım mucip oldu, siz neden şehrin içinde değil de, bizim gibi, taaa... dağ başında oturuyorsunuz?

POLİS: Neden olacak? Sizinkiyle aynı sebepten. Ben de bir memurum sonuçta. Aldığım maaş ne ki?

MEMUR: A al!..

POLİS: Ne oldu? Neden şaşırdınız?

MEMUR: Demek, sen de memursun!

POLİS: Memurum.

MEMUR: Benim gibi. Bütün memurlar gibi.

POLİS: Evet?

MEMUR: Vallahi hiç aklıma gelmezdi. Maaşın da memur maaşı mı?

POLİS: Milletvekili maaşı olacak değil ya!

MEMUR: Bugün mitingde memur memura kapıştık desene! Elin de ağırmiş ha!

POLİS: Bugün azdınız.

MEMUR: Azdıranlar utansın. Zam diye sadaka veriyor hükümet.

POLİS: Yok, yani sayıca azdınız. Kalabalık değildiniz.

MEMUR: Ne yapalım işte. İnsanlar haklarını aramaya çekiniyor, başımıza iş gelir diye.

POLİS: Bugün, öğlenki olaydan sonra kendi aramızda, arkadaşlarla konuştuk da... Daha kitlesel eylemler yapmadıkça, hükümetin dikkatini çekme şansınız yok. Biz de üzülüyoruz...

MEMUR: Şu son dediğini bir daha de bakayım?

POLİS: Biz de üzülüyoruz...

MEMUR: Nedenmiş o?

POLİS: E biliyorsun, polis memuru olarak, bizim yürüyüş ve gösteri hakkımız yok. Siz ne kadar kalabalık yürürseniz, sesiniz ne kadar güçlü çıkarsa, hükümetten ne kadar yüksek oranda zam koparırsanız, bizim maaşlarımız da o oranda yüksek zam görüyor. Aslında gönlümüz sizinle...

MEMUR: Madem öyle, ben bugünkü mitingde "Hükümet, zammını al başına çal" diye bağırırken ne diye vurdun kafama?

POLİS: Bu işi bulana kadar canım çıktı. İşimi yapmazsam, atarlar. İşsiz mi kalayım? Benim durumum seninkinden farklı değil ki?

MEMUR: Ben gidip elalemin kafasını mı kırıyorum? Sırtını mı copluyorum?

POLİS: Nerede çalışıyorsun sen?

MEMUR: Falanca devlet kurumunda.

POLİS: Görevin ne?

MEMUR: Saymanlık.

POLİS: Senin önüne hiç mi şaibeli dosya, usulsüz iş gelmedi?

MEMUR: Kem, küm?

POLİS: Kem küm etlme de, adam gibi konuş.
MEMUR: Mırın kırın?
POLİS: Mırın kırın ya! "Bu işte şaibe var, usulsüzlük var, ben bunun altına imza atmam" diyebiliyor musun?
MEMUR: Ama... Ama ben...
POLİS: Diyemiyorsun. İmzayı basıyorsun. Niye? İmzayı basmazsan, kendine haritada yer beğenirsin. Yalan mı?
MEMUR: N'apiym yani?
POLİS: Ben n'apiym yani?
MEMUR/POLİS: Sağda inecek var!
(Fren. Minibüs durur. Polis ve Memur, minibüsten inerler.
Yürüyerek, sahnede bir tur atarlar.)
MEMUR: Sen... Beni takip etmiyorsun, değil mi?..
POLİS: Vallahi değil. Eve gidiyorum.
MEMUR: (Kuşkulu.) Feşmekan sokakta oturuyorum ben.
POLİS: Ben de onun arkasındaki sokakta.
MEMUR: Komşu sayılırız... Tanıştığımıza memnun oldum
POLİS: Ben de...
(El sıkışırlar.)
POLİS: (Çevreye bakınır.) Kimsecikler yok...
MEMUR: Evet. Etraf pek ıssız.
POLİS: Karanlık.
MEMUR: Sokak lambaları takılmadı daha.
PİŞEKAR: Gümbürrrrr!..
POLİS: Gök gürlüyor.
PİŞEKAR: Şakır şakır şakır...
MEMUR: Yağmur başladı.
(Memur ve Polis yürürler.)
MEMUR: Çukura dikkat. (Zıplar.)
(Polis de zıplar, çukurun üzerinden atlar.)
MEMUR: Aman! Kanalizasyon patlamış! (Zıplar.)
(Polis, boş bulunup adımını atar.)
PİŞEKAR: Faaaşşş!..
POLİS: Allah kahretsin! Çukura düştüm!
MEMUR: Dur, ben seni çekeyim. Ver elini.
(Memur, Polis'in elini tutup, çeker. Ayağı kayar, O da çukura, Polis'in yanına düşer.)

PİŞEKAR: Fooooş!..
MEMUR: (Çukurdaki suyu koklar.) Tuh ulan! Boka battık!
POLİS: Yanmayan lambalar...
MEMUR: Çukurlar...
POLİS: Patlak kanalizasyonlar...
MEMUR: Her yağmurda çamur olan yollar...
POLİS: "Kurtuluş yok...
MEMUR: Tek başına...
POLİS: Ya hep beraber...
MEMUR: Ya hiç birimiz...
(Birbirlerine şaşkınlıkla bakıp, donarlar.)

"TERANE" ŞARKISI

Duyduk, iki milyon kişi
Sabah sekiz, akşam beş
Dört milyon el, dört milyon göz
Bakmasak bir de şeşibeş

Bir elin nesi var, iki elin sesi var
Çok duydunuz bu teraneyi
Terane bitmeden de susmaz ki teraneci
Kimdir bu teraneyi uzatan kârhaneci

Duyduk iki milyon kişi
Sabah sekiz, akşam beş
El böğürde bekleyince
Gelmiyor tavlada düşeş

PİŞEKAR: (Seyircilere.) Efendim, gazozcu kulunuz bize haber göndermiş.
"lafı uzattınız gene, kısa kesin. Biz de nafakamızı çıkaralım", diyor.
Adam haklı. Biz onbeş dakika ara verelim, siz de çıkın hem ihtiyaç
giderin, hem de gazozcu kulunuzu sevindiririn. Onbeş dakika sonra
gene buradayız, efendim.

2. PERDE

ÜVERTÜR - 2 (Herkesin bir rüyası var)

AÇILIŞ

(Saz takımı yerini alır, oyuncular girer.)

PİŞEKAR: Efendim, yine geldik huzurunuza.
Müsaade varsa, devam edelim oyunumuza.
(Bekler.)

Sükut ikrardan geliyorsa eğer, aldık demektir müsaadeyi... (Gazete kupürü gösterir.) Bu ne?

KAVUKLU: Gazete kupürü!

PİŞEKAR: Üzerinde ne var?

1. ARKA: Fotoğrafl

PİŞEKAR: Ne fotoğrafı?

2. ARKA: Bir köpek bir kadını ısırtıyor.

PİŞEKAR: Başka?

KAVUKLU: Yazıl

PİŞEKAR: Ne yazıyor?

1. ARKA: "Memuru ısırınca başı derde girdi".

PİŞEKAR: Başka?

2. ARKA: "Sendika, köpeğin tayinini istedi".

PİŞEKAR: (Seyirciye.) Şimdi size bir gazete kupürü göstereceğim. Şu fotoğraftakini tanıdınız mı? Yakından bakın... Alın, iyice yakından bakın... Tanıdınız mı?
Fotoğraftaki hanım, bir öğretmen. Şurada bir resmi polis. Şu da sivil polis olsa gerek... Şu da, bir köpek. Adı, "İvan". Öğretmen hanımın kolunu ısırmış.

KAVUKLU: Burası, Mersin. Türkiye'nin bir ili. Olay, iki yıl önce Mersin'de yaşanmıştı. Hükümetin % 15'lik zammını protesto etmek için gösteri yapan topluluğun arasındaki bir öğretmen, gösteriyi engellemekle görevli, adı "İvan" olan bir köpek tarafından ısırıldı.

1. ARKA: Bir öğretmen. Birinci vazifesi, "Türk istiklalini, Türk Cumhuriyeti'ni ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek..." olan gençlerimizi emanet ettiğimiz, onları "fikri hür, vicdanı hür nesiller" olarak yetiştirmesini beklediğimiz insan.

- ANNE: "...Prens atından inmiş ve Pamuk Prenses'in yattığı, etrafı binbir renkli çiçeklerle bezenmiş olan yatağa yaklaşmış. Gözlerinden iki damla yaş akmuş. Eğilip, Pamuk Prenses'i öpmüş. Tam o anda, Pamuk Prenses gözlerini açmış. Meğer, Pamuk Prenses ölmemişmiş, kötü cadının büyüsünün geçmesi için bir prensin gelip, O'nu öpmesi gerekiyormuş. Böylece büyü bozulmuş. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine..." Gökten üç kemik düşmüş. Biri Mişa'nın başına, biri Kuzma'nın başına, biri de İvan'ın başına!.. (Üç yavrusunu da öper.) Hadi bakalım, şimdi kapayın gözlerinizi. İyi uykular...
(Mişa, Kuzma ve İvan, uyur.)
- PİŞEKAR: Derken, dördüncü ayın sonunda, köpek çiftliğine birtakım adamlar geldi ve bütün köpekleri incelediler. Bazı köpekleri diğerlerinden ayırıp, bir kamyonu yüklediler ve götürdüler. İvan, götürülen köpekler arasındaydı. Annesini, kardeşlerini, bakıcısını ve diğer köpekleri, bir daha hiç göremedi...
- KAVUKLU: Götürüldüğü yerde, kendi gibi çeşitli yerlerden toplanıp getirilmiş başka köpeklerle tanıştı.
- KIDEMLİ K.: Vay, süt kuzusu! Adın ne senin bakalım?
- İVAN: İvan.
- KIDEMLİ K.: İvan, ha? Pek de kibarsın, cici çocuk! Öteye git, gölge ediyorsun.
- İVAN: Ama ışık sizin tarafınızdan benim tarafıma doğru geliyor. Benim size gölge etmeme olanak yok.
- KIDEMLİ K.: İyi işte? Gölgame basıyorsun!
- İVAN: Ama ben...
- KIDEMLİ K.: Ulan, hem gölgame basıyorsun, hem de bana posta koyuyorsun. Ciğerini sökerim lan!
- İVAN: Ben size hiçbirşey yapmadım ki?
- KIDEMLİ K.: Kes ulan! Hala anlamadın mı, buraya yeni gelen hoşgeldin köteğini kafadan yer. Gölge mölge bahane! Şimdi kes sesini, efendi gibi ye köteğini!
(Kıdemli Köpek, Yardakçı köpeklere işaret eder. Yardakçı köpekler İvan'ı tutarlar. Kıdemli Köpek, İvan'ın poposunu tekmeler.)
- KAVUKLU: Annesinin, kardeşlerinin yanında tanıdığı şevkat dolu dünyadan eser yoktu burada. Şiddet, kuşku ve öfke kol geziyordu... Sonra, "eğitim" günleri başladı.
(Köpekler, yan yana sıralanmışlar.)

EĞİTİCİ: (Kıdemli Köpek'e.) Geç karşıma!
(Kıdemli Köpek, sıradan çıkıp, Eğitici'nin karşısına geçer.)

EĞİTİCİ: Kolunu Kıdemli Köpek'e uzatır.) Isır!
(Kıdemli Köpek atılır, Eğitici'nin kolunu ısırır.)

EĞİTİCİ: Aferin! Aferin! Daha sıkı, daha güçlü! Aferin! Aferin sana! Geç yerine. (İvan'a.) Yeni gelen! Çık bakalım ortaya. Gel, gel...
Nazlanma hadi, çabuk ol.
(Kıdemli Köpek, İvan'ı iter. İvan, şaşkın, ortada kalır.)

EĞİTİCİ: (Kolunu İvan'a uzatır.) Isır!..
(İvan, masum, sevecen, Eğitici'ye bakmakta. Diğer köpekler, gülüşürler.)

EĞİTİCİ: (Diğer köpeklerle.) Kes!..
(Diğer köpekler susup, hazırola geçerler.)

EĞİTİCİ: (İvan'a.) Hadi, atıl! Isır!..
(İvan, kıpırdamaz.)

EĞİTİCİ: Hadi be! Isır!..
(İvan, yavaşça Eğitici'ye yaklaşır. Kendisine uzatılan kolu koklar. Sonra yalar.)

EĞİTİCİ: Hay geri zekalı! İşimiz var seninle...

KAVUKLU: İvan bu dünyaya alışamadı. Dışlandı...

KIDEMLİ K.: (İvan'a.) Şşt, salak! Gel bakayım, patilerimi yala.

İVAN: Tabii... (Safça yaklaşır, Kıdemli Köpek'in patilerini yalar.)

KIDEMLİ K.: Ulan sen ne manyak birşeysin be! Köpek dediğin, ısırır oğlum!

İVAN: Ama başkalarının canını yakmak doğru değildir. Hemcinslerimizi sevmeli, onlara yardımcı olmalıyız. Annem böyle derdi.

KIDEMLİ K.: Senin annen bir ahmakmış!

İVAN: Annem ahmak değildi. O çok iyi bir köpekti.

KIDEMLİ K.: Kes sesini, yoksa boynunu koparırım.

İVAN: O iyi bir köpekti.

KIDEMLİ K.: Sen istedin!
(Yardakçı köpekler İvan'ı tutarlar. Kıdemli Köpek, İvan'ın poposunu tekmeler.)

KAVUKLU: Köpek eğiticileri, İvan'ı başlarından atmayı düşünmeye başladılar. Çünkü İvan, eğitim çalışmalarında çok başarısızdı.

BİR EĞİTİCİ: Şu senin İvan pek salak birşey. O'ndan hiçbirşey olmaz. Başından at gitsin.

EĞİTİCİ: Bence zeki bir hayvan. Ama çok pısrık.

BİR EĞİTİCİ: Beni dinle, at O'nu başından. Harcadığın zamana değmez.

EĞİTİCİ: Bu sefer başka bir yol deneyeceğim. Yine olmazsa, dediğin gibi yaparım; sokağa atarız, gider.

KAVUKLU: İvan sokaklarda yaşamaya alışkın değildi ve hastaydı. Yaşadığı hayat, çektiği sıkıntılar, zayıf düşürmüştü. Sokağa atılmak, O'nun için "ölüm" demekti.

EĞİTİCİ: (Arkasında sakladığı sopayla, İvan'a yaklaşıp.) İvan... Gel bakayım yanıma... Yaklaş... Korkma, gel... Yaklaş... (Bir anda İvan'ın üzerine saldırır ve sopayla döver.) Al bakalım! Al!.. Kızıyor musun, ha? Öfkeleniyor musun? (Kolunu İvan'a uzatır.) Isır! Isır hadi! Öfkeni çıkar! Isır!.. (İvan, Eğitici'ye öfkeyle bakar.)

EĞİTİCİ: Hayır mı? Hâlâ mı ısırmayacaksın? (İvan'a yine sopayla vurur.) Al bakalım!.. Al, Al, Al!.. (Kolunu uzatır.) Isır! Isır dedim sana! Isır!.. (İvan, birden atılır ve Eğitici'nin kolunu ısırır.)

EĞİTİCİ: Ha şöyle, aferin! Aferin oğlum! Isır, ısır! Daha güçlü! Aferin! Isır!.. (İvan, sakinleşir.)

EĞİTİCİ: (İvan'ın başını okşar.) Aferin oğlum... Sen iyi bir köpeksin... Aferin sana...

KAVUKLU: Artık İvan, saldırgan ve acımasız bir köpekti Yaşadığı öfke ve çektiği acı, O'nun içindeki vahşi ve saldırgan tarafı ortaya çıkarmıştı. Yaşamak güzeldi. İvan, yaşamak istiyordu. Her ne pahasına olursa olsun, yaşamak... Eğitimi hızla ilerledi ve diğer köpekleri geçti.

KIDEMLİ K.: Şşşt, İvan! Gel bakayım buraya. (İvan, oralı olmaz.)

KIDEMLİ K.: Sana dedim ulan, gel buraya. Patilerimi yala. (İvan, Kıdemli Köpek'e bakar. Kıpırdamaz.)

KIDEMLİ K.: Bana karşı mı geliyorsun ulan? (İvan'a yaklaşıp.) Kırayım mı boynunu şimdi senin.

İVAN: Kır.

KIDEMLİ K.: (Şaşkın.) Ne dedin sen?

İVAN: Kır dedim. (Ayağa kalkar. Burnunu Kıdemli Köpek'in burnuna dayar.) Kırabilirsen, kır...

KIDEMLİ K.: (Korkuyla.) Tamam... Kusura bakma İvan abi. Bir kusur ettik. Ben ettim, sen etme. Bağışla...

İVAN: (Çevresine meydan okur.) Ayağınızı denk alın ulan! Bundan sonra yamuk istemem! Burada benden başka kim racon kesmeye kalkarsa, bacağını kırarım! Anlaşıldı mı!
(Yardakçı köpekler, Kıdemli Köpek'i tutarlar ve poposunu tekmelemesi için O'nu İvan'a sunarlar.)

İVAN: (Bağırır.) Dağılın ulan!
(Kıdemli Köpek ve Yardakçı köpekler kaçırlar.)

İVAN: Gözüm görmesin kimseyi.

KAVUKLU: İvan, eğitimde gösterdiği başarı ve her başarı karşılığında aldığı ödüller sayesinde, eğiticisine alıştı, bağlandı. Eğitim çalışmalarına daha sıkı sarıldı. Artık, eğiticisine tam bir sadakatla bağlıydı. Ve bir gün...

EĞİTİCİ: Müjdem i isterim İvan! Bugün göreve çıkıyoruz. İlk işini yapacaksın!

İVAN: Yaşasın!.. (Sevinç içinde, Eğiticinin ellerini yalar.)

PİŞEKAR: İvan, ilk görevinden dönüşte, sahibinin bazı eleştirileriyle karşılaştı.

EĞİTİCİ: Yeterince atak değildin İvan. Tutuktun, kararlı değildin. Ama üzülme, ilk defa göreve çıkan bir köpek için, bunlar doğaldır. Yine de çok iyiydin. Bir dahaki sefere daha dikkatli ol. Deneyim kazandıkça, çok daha iyi olacaksın. Sen çok yetenekli bir köpeksin İvan! Aferin oğlum! (İvan'a yiyecek verir, başını okşar.)

İVAN: (Kendi kendine, hırsla.) Bir dahaki sefere daha atak, daha kararlı olacağım.

PİŞEKAR: Gerçektende, bir sonraki görevde daha başarılı oldu İvan. Atak ve kararlıydı.

EĞİTİCİ: Bravo İvan! İşte böyle... Al bakalım, ödülün... (Yiyecek verir, başını okşar.)

PİŞEKAR: Artık, aranan bir köpek olmuştu İvan. Usta, atak, gözünü budaktan sakınmayan, aldığı her görevi başarıyla yerine getiren bir köpekti. En tehlikeli görevlere gitmek için seçilmekte, gösterdiği başarı oranında da, aldığı ödüller artmaktaydı. Sahiplerinin, eğiticisinin ve diğer köpeklerin gözünde saygıdeğer bir yeri vardı artık. Bu hızlı yükseliş, İvan'ın başını döndürdü. Bir gün, bir görevde...

(Miting. Göstericiler. Kalabalık.)

GÖSTERİCİLER: (Slogan.) Sadaka değil, toplu sözleşme! Direne direne kazanacağız!

(İvan, kalabalığın üzerine atılır, bir kadının kolunu ısırır.
Hareket donar.)

PİŞEKAR: TV kameraları, gazete fotoğrafçıları, olayı görüntülediler. İvan'ın öğretmen bir hanımı ısırması, gazete manşetlerine yansıdı. Televizyon haberlerinde ilk sırayı aldı. İvan'ın ünü ülke çapında yayıldı. İvan, gösterdiği gayretin karşılığında, o güne kadar aldığı ödüllerin en büyüğünü bekliyordu. Sahipleri O'na tapacaklardı!

EĞİTİCİ: Bir de ödül bekliyorsun ha! Emirlere karşı geldin. Kutsal yasaları çiğnedin. Sahiplerinin iradesine aykırı davrandın. Emre itaatsizlik ettin! (İvan'ı döver.) Senin yüzünden bütün memlekete reklam olduk. Üstlerimden azar işittim. Sendikacılar Vali'ye şikayet etmişler. Vali de, Emniyet Müdürü'nü uyardı. Sonunda geldi, kabak benim başımda patladı. Senin yüzünden! Beyinsiz! Bir hafta hücrede kal da, gör gününü!

PİŞEKAR: Hücredeki ikinci günün sonunda, İvan hâlâ şaşkındı.

İVAN: Ödül bir yana, dayak yedim. İki gündür ne yemek ne de su verdiler. Ben ne yaptım? Görevlerde daha önce de bir sürü insanı ısırdım ben, bu ilk değildi ki? Neden böyle davrandılar? Suçum ne? Beni bunun için yetiştirmediler mi? Bunu yaptığım için hep bana "aferin" demediler mi? Bunun için ödüller vermediler mi bana? Şimdi değişen ne? Nerede hata yaptım?

PİŞEKAR: Karanlıktan gelen bir ses duydu...

SİYASİ K.: Sen hata yapmadın.

İVAN: Kim o?

SİYASİ K.: Senin gibi hücreye atılmış köpeğin biri.

İVAN: Sen niye düştün içeri?

SİYASİ K.: Siyasi... İki gündür heykel gibi duruyorsun. Hapislik koydu galiba.

İVAN: Düşünüyorum.

SİYASİ K.: Ne düşünüyorsun?

İVAN: Ben nerede hata yaptım.

SİYASİ K.: Takıldın sen de! Dedim ya, sen hata yapmadın.

İVAN: O zaman neden buradayım?

SİYASİ K.: Bir günah keçisi lâzımdı.

İVAN: Günah keçisi mi?

SİYASİ K.: Sen, senden isteneni, bekleneni yaptın dostum. Her zaman.

İVAN: Evet, her zaman sahiplerimin benden istediklerini, eğitimcilerimin beklediklerini yaptım. Ama neden bu sefer...

SİYASİ K.: Çünkü bu sefer, yakalandın!

İVAN: Kime?

SİYASİ K.: Kameralara. Fotoğraf makinalarına. Gündemin tepesine oturdun! Bu da, tepedekilerin işine gelmedi. Suçu kime yıkmalarını bekliyordun? Kim günah keçisi olacaktı?

İVAN: Ben günah keçisi mi oldum?

SİYASİ K.: Üzülme dostum, bu da geçer.

İVAN: Karnım gurulduyor. İçimde bir ezilme var.

SİYASİ K.: Bu duyguya yabancısın galiba.

İVAN: İlk kez böyle oluyor.

SİYASİ K.: Seni karnındaki guruldama ve ezilmeyle tanıştırayım dostum. Adı; açlık.

İVAN: Açlık mı? (Düşünür.) Bu sözü daha önce duymuştum... Neredeydi? Ha, evet. Gittiğim görevlerde! Eylemlerde, kalabalık bağıırdı: "Açız!.." Demek açlık böyle birşeymiş... "Özgürlük" de bunun gibi bir iç ezilmesi midir? kalabalıklar bu sözü de bağıırlardı: "Özgürlük istiyoruz!.."

SİYASİ K.: (Güler.) Bir iç ezilmesi ha? Özgürlük, bir iç ezilmesi. Doğru, fena değil. Özgürlük, bir iç ezilmesidir bir anlamda. Ama, açlıktan daha farklı birşeydir. Daha, yani, nasıl desem... Koşma isteğı gibi birşeydir özgürlük. Hani gençsindir, gücün yerindedir, için kıpır kıpırdır, yüreğinden enerji fıskırır, koşmak istersin. Hiç durmadan koşmak istersin, dağlara kadar, dağları aşp, ufuklara kadar, ufukları aşp, sonsuza kadar durmadan koşmak istersin... İşte öyle birşey...

İVAN: Göreve gittiğimiz zaman, miting alanının en uzak kenarına kadar koşmak, insanları kovalamak gibi mi?

SİYASİ K.: Pek öyle değil...

İVAN: Evet, evet... Birşeyler hatırlıyorum. Ben küçükken, annem ve kardeşlerimle birlikte oyunlar oynardık. Koşardık... Hiç durmadan koşardık... Sevgi dolu, coşku dolu... Hiç yorulmazdık. Öyle birşey herhalde, değil mi?

SİYASİ K.: Evet, bu daha doğru.

İVAN: Peki, "hak" ne demek? Peki ya "sendika"?

SİYASİ K.: Acele etme, zamanımız var. Hepsini anlatırım sana.

İVAN: Evet, anlat. Hepsini anlat bana!

PİŞEKAR: "Özgürlük", "hak", "sendika", "şeref", "vatan", "gurur",
"dayanışma"...

KAVUKLU: Hayret!.. Bütün bunlar ne kadar yanlış öğretilmiş İvan'a?
Sahipleri O'nu ne kadar yanıltmışlar? Demek, bildiği herşey
baştan ayağa yanlışmış!

İVAN: Demek, bildiğim herşey baştan ayağa yanlışmış. Kafam karıştı.
Şimdiye kadar yaptıklarım, yaşadıklarım da yanlış mıydı yani?
Ben... Ben... Yüreğime derin bir acı çöktü. Ben... Çok şeyim, yani
ben, çok şey hissediyorum... Ben çok... Çok...

SİYASİ K.: ...Utaniyorsun. Seni içindeki "şey olma" duygusu ile tanıştırayım;
Adı, "utanç".

İVAN: Ben çok utaniyorum.

SİYASİ K.: "Utanç", "pişmanlığın" ilk adımıdır. Kendinle yüzleşmeye ve yeni
bir başlangıç yapmaya hazırsan, çok yararlıdır.

İVAN: Ben... Pişmanım. Pişmanım... (Ağlar.)

PİŞEKAR: İvan hücrede bir hafta geçirdi. İki günde bir kuru ekmek yedi, su
içti. Bu, tahmin edilmedik, sıradışı bir eğitim oldu O'nun için.

KAVUKLU: Hücreden çıktığında, yepyeni bir İvan doğmuştu sanki. İki ay
hiçbir görev verilmedi. İki ay sonra, önemsiz, sıradan bir görev
üstlendi İvan.
(Miting. Kalabalık. Sloganlar.)

EĞİTİCİ: Atıl İvan! Koş...

(Kalabalık yaklaşır. İvan kıpırdamaz.)

EĞİTİCİ: Atıl diyorum sana! Koş! Yakala! Isır!..

(Kalabalık geçip gider. İvan kıpırdamaz.)

EĞİTİCİ: Beni duymuyor musun salak hayvan!

PİŞEKAR: Duyuyordu ama, İvan eski İvan değildi.

EĞİTİCİ: Şapşal yaratık! Kafan mı dağıldı senin? Tutuk, isteksiz, yufka
yürekli bir hanımevladı oldun çıktın. Pekala. Geri hizmete alalım
seni, sünepe! Bir daha göreve gitmek yok. Ödüller yok. Vitaminli
mamalar yok. Garaj Bekçiliği senin neyine yetmez? Sade suya
paparayla doyur karnımı orada!

KAVUKLU: (İvan'ın boynuna zincir geçirir.) Ve İvan, garaj bekçiliğine
atandı.

SİYASİ K.: Hey, İvan!

İVAN: Kim o?

SİYASİ K.: Beni tanımadın mı?

İVAN: Tanıdım, hücre arkadaşım, dostum. Nasılsın?

SİYASİ K.: Bildiğin gibi. Sen nasılsın? Tenzil-i rütbeye uğramışsın anlaşılan.

İVAN: Artık beni beğenmiyorlar.

SİYASİ K.: Posanı çıkardılar, desene! Iskartaya çıktın. Aldırma! Burada ne yapıyorsun?

İVAN: Garaj bekçisiyim.

SİYASİ K.: Geri hizmet. Sokağa atılmadan önceki son kapı.

İVAN: Sokak mı?

SİYASİ K.: İşlerine yaramayan bir boğazı ne diye beslesinler ki?

İVAN: Doğru.

SİYASİ K.: Yeni bir hayata başlamak ister misin?

İVAN: Yeni bir hayat mı? Yok dostum, artık çok zor. Eskisi gibi genç ve güçlü değilim. Kimse bana iş vermez.

SİYASİ K.: Nasıl olsa seni sokağa atacaklar. Ne diye onurunla, kendi isteğinle buradan ayrılmıyorsun? Benimle gel! Buradan ayrıl, özgür ol. Özgürlüğü yüreğinde hissedersen, gençleşirsin. Gücün yerine gelir, aklın daha iyi çalışır. Burada posan çıkmış! Biraz daha kalırsan, tam bir çöplük olacaksın.

İVAN: Korkuyorum.

SİYASİ K.: Neden korkuyorsun? Yitirecek birşeyin kaldı mı? Yoksa akşamdan akşama önüne attıkları sade suya paparayı bulamam diye mi düşünüyorsun! Şuraya bak, boynunda tasma, seni garaj kapısına bağlayan bir zincir! Bunları yitirmekten mi korkuyorsun? Gidelim hadi, yürü!

İVAN: Kurtar beni şu tasmadan.

SİYASİ K.: İvan, özgürlüğe koştu. Artık özenle hazırlanmış vitaminli mamalar yemiyor. Karnını çoğu zaman çöplüklerden bulduğu yemek artıklarıyla doyuruyor. Ve hiç kimseyi ısırmak zorunda olmamanın huzuru ve yeni işinin verdiği gururla yaşıyor.

KAVUKLU: Evet, yeni bir işi var İvan'ın. Almış olduğu eğitimi, edindiği deneyimi doğru yerlerde kullanıyor.
(Miting. Kalabalık. Sloganlar. İvan kalabalığın önünde, içinde, koşturuyor.)

İVAN: (Kalabalığa.) Dağılmayın, bir arada durun... Tamam, şimdi sağa... Siz durun, ben ileriye kontrol edeyim. Ben gelmeden hareket etmeyin...

GÖSTERİCİLER: (Slogan.) Kurtuluş yok tek başına...

PİŞEKAR: Artık İvan, bir emekçi olduğunun farkında. Ve şimdi yeri, olması gerektiği yerde: Emekçilerin yanında!..
(İvan, göstericilerin arasında yer alır.)
GÖSTERİCİLER VE İVAN: ...Ya hep beraber ya hiç birimiz!...

"MERHABA SEVGİLİ ÜLKEM..." ŞARKISI:

Merhaba sevgili ülkem
Güzel yurdum, merhaba

Doğduğum yer, büyüdüğüm ev
Yollarına gül döktüğüm kent
Arşınladığım kaldırımlar
İlk aşkımın o heyecanı

Merhaba sevgili ülkem
Güzel yurdum, merhaba

Ormanlarım, ırmaklarım,
Okuduğum okullarım
Öğretmenim canım benim
Vatanıma verdiklerim

Merhaba sevgili ülkem
Güzel yurdum, merhaba

Hazırda pasaportum yok benim
Son anda biryere kaçmak için
İkinci ülkem yok ki benim
Hiç olmadı benim gizlim saklım

Hazırda pasaportum yok benim
Son anda biryere kaçmak için
Onurlu bir hayattan başkaca
Hiç olmadı benim bir hesabım

PİŞEKAR: Bu şarkının ardından, benim de sonraki bölüme bağlama yapacak lafım yok. Karşınızda, Hayal ile Ruhi! Al gözüm seyreyle!

7. FASIL: "HAYAL İLE RUHİ"

(Mezarlık. Hayal, mezartaşlarının arasında yürüyor. Ruhi, mezarında.)

HAYAL: Allah'ım, mezarlığın orta yerinden yol geçirmişler. Gece vakti de insanın ödü patlıyor. Üffff!.. Şarkı söyleyeyim bari...

"Şu Fırat'ın suyu akar, serindir oy oy oy oy..."

RUHİ: "Ölem, ölem, ölem, nerde o, ölem..."

HAYAL: (İrkilir.) Tu Bismillah!.. (Kulak kabartır. Ses yok.)

"Şu Fırat'ın suyu akar, serindir oy oy oy oy..."

RUHİ: "Ölem, ölem, ölem, nerde o, ölem..."

(Hayal, durur. Kulak kabartır. Ses yok.)

HAYAL: Allah Allah... (Dua okur.) Sanki biri... Bir ses duydum gibi...

"Şu Fırat'ın suyu akar, serindir oy oy oy oy..."

RUHİ: Baydın ama ha! Gerisini bilmiyor musun be kadın!

HAYAL: Kim... Kimsin sen?

RUHİ: (Mezarından çıkar.) Hoooort!..

HAYAL: (Ruhi'yi görür.) ...lak! (Çığlık atar.) Anneciğim, hortlak! Ne olur, ne olur canımı bağışla. Daha çok gencim. Öldürme beni.

RUHİ: O işe ben bakmıyorum, korkma. Canım sıkıldı da, şöyle bir dolanayım, iki çift laf edecek birini bulurum belki dedim. Keyfim kaçtı ya!

HAYAL: Neden... kaçtı keyfiniz?

RUHİ: Resmiyete lüzum yok. Sizli bizli konuşma. Bana "sen" de. Daha iyisi, sen bana adımla hitab et; "Ruhi" de bana.

HAYAL: Peki, Ruhi Bey.

RUHİ: Ruhi Bey diyen ağızlarını yerim senin... Yahu, ben keyfine düşkün biriyim, canım sağolsun. Sağlığım da böyleydin. (Birden hatırlar.) Sen şeyi biliyor musun, nasıldı o... "Ben bir küçük cezveyim..." Biliyor musun?

HAYAL: Bilmem? Biliyordum, ama... Şimdi, bilmem ki...

RUHİ: Naz yapma ya, hadi. Söyleyiver. (Bir an.) Adınız neydi, pardon?

HAYAL: Hayal.

RUHİ: (Titreyip, iç çeker.) Hayal Hanım... Ne güzel adınız var Hayal Hanım?... Hayal Hanım, ben musikiye bayılırım. Üzmeyin beni, ne olur, söyleyiverin şu şarkıyı Hayal Hanım.

HAYAL: Ben usûl, makam, nota bilmem.

RUHİ: Aman efendim, şarkı söylemek için usûl, makam, nota bilmek mi lâzım? Hiç mi televizyon seyretmiyorsunuz siz? Bu dedikleriniz lüzumsuz ayrıntılar. (İçer.)

HAYAL: Bilmem ki...

RUHİ: Tamam, anlaşıldı. Saz takımı istiyorsunuz siz. Durun bi dakika... (Sazende'ye adıyla seslenir.)! Bi "da" sesi ver bakayım Hayal Hanım'a.

SAZENDE: "Da" diye bir nota yok ki Ruhi abi.

RUHİ: Ne demek "yok" ulan! Nasıl yok! Olsun, anasını satayım. Bundan sonra musıkide "da" diye bir nota olacak. Ver şimdi, yoksa çarparım ha!

SAZENDE: Emrin olur abi. (Ud ile ses verir.)

RUHİ: Ha şöyle, hizaya gel.
(Sazende ud ile kısa bir taksim geçer.)

HAYAL: (Sazende'nin çaldığı ud eşliğinde ve korku içinde, küçük adımlarla Ruhi'den uzaklaşarak, söyler.)
"Ben bir küçük cezveyim,
elden ele gezmeyim..."
(Ruhi, Hayal'e geri gelmesini işaret eder. Hayal, ağlamaklı, şarkısını söyleyerek geri gelir.)
"Verin benim yarimi,
boynu bükük gezmeyim..."

RUHİ: Yani, helal olsun size Hayal Hanım, beni mest ettiniz yani. Bakın Hayal Hanım, benden size arkadaş tavsiyesi... Arkadaştan ileri; dost, hatta dosttan da yakın, yani anlatabiliyor muyum tavsiyesi. Dünyanın keyfini sürmek lâzım. Neden dersiniz, herşey geçici. Dünya fani, ölüm ani, bi kere ş'apsak n'olur yani?

HAYAL: Hı?

RUHİ: Baki kalan bu gökkubbede bir hoş seda oluyor, yani. Ye, iç... Dünyanın keyfini şür, dünyanın keyfini bir daha sür, keyfini sür, keyfini sür. (Oynar.)
"Sür cezveler kaynasın..."
Oyna Hayal, sen de oyna... (Sazende'ye.)! Çal sen de!

(Sazende ud çalar.)

HAYAL: (Zoraki, oynar.) Aman, yeter! (Sazende'ye.) Sen de kes şunu! (Ruhi'ye.) "Fazla keyif eşekte olur" derler.

RUHİ: O lafı bir daha ağzınıza almayın Hayal Hanım..

HAYAL: Gerçi ben de eşek gibi çalışıyorum ama...

RUHİ: Bakın, siz beni duymadınız galiba Hayal Hanım. Bu lafı ağzınıza almayın.

HAYAL: Kızmayın, tamam. Almam.

RUHİ: Ne işlen iştigal ediyorsunuz? Yoksa ev hanımı mısınız?

HAYAL: Hayır. Memurum.

RUHİ: Haaa... (Şişeyi uzatır.) İçin o zaman.

HAYAL: Ben içmem.

RUHİ: Ben içerim. (İçer.) Ben birine "iç" dersem, o da içer, Hayal Hanım. (Şişeyi uzatır.) Yoksa, kızarım. Refüze edilmekten hoşlanmam.

HAYAL: Refüze etmek değil de... Tamam, tamam. Peki... (Şişeyi alır, içer.)

RUHİ: Dediğim gibi. Dünyanın keyfini sürmek lâzım. Başka hiçbirşeyin değeri, hükmü yok.

HAYAL: Öyle demeyin, daha dün, üç arkadaşımın tayini çıktı. Taaaa oralara. Memurda keyif ne gezer?

RUHİ: Taaa... Oralara, ha?

HAYAL: Oralara. Taaa....

RUHİ: Niye?

HAYAL: Eh işte. Gözlerinin üzerinde kaşları varmış.

RUHİ: İnsanların hepsi öyle değil midir, Hayal Hanım?

HAYAL: Öyledir ama, işte.

RUHİ: Sizin kaşlarınız hilal, sizin gözleriniz zeytin... (Şarkı söyler.) "Zeytin gözlüm, sana meylim nedendir?.." Sizin o arkadaşlarınız, taaa oralara hangi sebepten gönderilmişler?

HAYAL: Amirlerinin bazı isteklerine karşı çıkmışlar.

RUHİ: Çıkmasınlar?

HAYAL: Ama bu istekler, usule aykırı şeylermiş.

RUHİ: Ama siz beni dinlemiyor musunuz Hayal Hanım? Demin ne dedim ben? Şarkı söylemek için makam, usül, nota bilmek gerekmez... Demedim mi?

HAYAL: Dediniz. Ne ilgisi var?

RUHİ: Olur mu hiç? Kung Fu Ze ne demiş?

HAYAL: Kim?
RUHİ: Kung Fu Ze. Sizlerin Konfüçyüs dediğiniz adam. Ne demiş?
HAYAL: Ne demiş?
RUHİ: "Bir toplumun ne durumda olduğunu anlamak için, o toplumun müziğini dinleyin", demiş; "Müzikte bozulma varsa, toplumun kendisi bozulmuştur". Müziği makamsız, usülsüz, notasız olan toplumun hangi kurumunda usül kalır?
HAYAL: Ne kadar akıllısınız...
RUHİ: Öyleyimdir. Şimdi siz bir şarkı daha söyleyin bakalım. Ne demiş Georgias?
HAYAL: Kim?
RUHİ: Georgias. Bir sofist. Beşinci yüzyıl Atina'sında yaşamış bir bilge. Bir filozof! Ne demiş?
HAYAL: Ne demiş?
RUHİ: "Bilgi bedava değildir!.." Haklı. Az önce beraberdik, O'nu dinledim, adam haklı. Tamaaaaam. Demincek ben size Kung Fu Ze'ye ait bir söz söylemedim mi?
HAYAL: Söylediniz?
RUHİ: Karşılığında, siz de bana bir şarkı daha söyleyeceksiniz.
HAYAL: Demin söylediğim şarkı?
RUHİ: O avanstı. (Sazende'ye.)!
SAZENDE: Emret abi.
RUHİ: Hayal Hanım'a bir tane "fi" sesi ver bakayım.
SAZENDE: (Kendi kendine.) Hoppalaaa!.. (Seslenir.) Hemen veriyorum abi. (Ud ile ses verir.)
RUHİ: Yeter koçum. (Hayal'e.) Hadi bakalım, sesi aldınız, söyleyin şimdi.
HAYAL: (Şarkı söyler.)
"Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç
Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç..."
RUHİ: (Şişeyi uzatır.) Çekin Hayal Hanım, çekin. Sizin de efkarlı ve esrarlı bir ruhunuz var, belli. Bu efkar ve esrar yüzünüze vurmuş, cazibenizi arttırıyor, yani, içimden size doğru güldür güldür bir nehir akıyor, engel olamıyorum...
HAYAL: Ne hoş sözler bunlar... (Şişeyi alır, içer.) Ooooh!.. İyi geldi be!
RUHİ: Ne diyorsun sen, yani, siz, ne diyorsunuz sen Hayal? Hayal Hanım?.. Gelmez mi hiç? Gelir, gelir... Geçen gün Nietzsche ile içiyorduk...

HAYAL: Kim?

RUHİ: Nietzsche, Nietzsche. "Müziksiz hayat, hatadır" dedi bana.

HAYAL: Sen ne dedin? Ay, yani siz ne dediniz Ruhi Bey?

RUHİ: Senin o Ruhi Bey diyen ağızlarını yerim ben! Sen diyebilirsin bana Hayal'ciğim.

HAYAL: Sen ne dedin Ruhi Bey?

RUHİ: "Haklısın lan..." dedim.

HAYAL: Sonra O ne dedi Ruhi'ciğim?

RUHİ: Ruhi'ciğim diyen dillerini burarım ben senin bel.. Ne bileyim? Dedi işte birşeyler. Almanca konuştu, anlamadım.

HAYAL: "Müziksiz hayat hatadır" dediğini nasıl anladın?

RUHİ: O sırada yanımızda Donizetti vardı. O tercüme etti.

HAYAL: Besteci Donizetti mi?

RUHİ: O değil. O'nun torunu olan Donizetti. Donizetti Paşa. Hani şu, Osmanlı'da ilk bandoyu kuran kişi. Mızıkai Hümayun'u kuran. Donizetti Paşa. Alman... (Duraksar.) Alman dedim de... (Düşünür. Kendi kendine.) Alman mıydı O da? O koca sakallı?.. Kral Markiz miydi neydi? Evet, evet, Alman'dı. Şşt, sen sosyalist misin Hayal?

HAYAL: Daha özgür, daha eşitlikçi, baskısız, sömürsüz bir dünya kurulması gerektiğine inanıyorum.

RUHİ: (Alaycı.) Allah Allah!.. Yok böyle birşey, kim sokuyor bunları kafanıza sizin? O, neydi adı, koca sakallı... Markiz... Ya, boşver, geçti bunların devrimi... Ay! Yani, devri. Devrimi... Mi ayrı, devri mi yani şimdi bu düşüncelerin?.. Hayal bunlar, hayal! Anladın mı Hayal? Bunların hepsi hayal!.. Sen sendikaya filan da üyesindir...

HAYAL: Evet, üyeyim.

RUHİ: Hay senin kafana!.. Biz de almışız seni karşımıza, muhabbet ediyoruz! (Poposunu gösterir.) Al buraya konuş sen bundan sonra!

HAYAL: Ama demin öyle demiyordun? "Dillerini burarım ben senin" diyordun? Bıktın benden, değil mi?

RUHİ: Kes be! Yahu, ne demişler, "nerede çokluk, orada bokluk"...

HAYAL: Bunu kim demiş?

RUHİ: (Düşünür.) Kim demişti ya? Bunu kim demişti? Kim, kim, kim... (Kendi mezar taşını görür.) Ah! Hatırladım! (Dua okur. Üfler.) Fatih!.. Ben dedim bunu ya! Tabii, ben dedim. Sağlığında. "Nerede çokluk, orada bokluk". İşte böyle dedim...

ZEBANİ'NİN SESİ: Eşşoğlueşşek! Eşşoğlueşşek!.. Neredesin, eşşoğlueşşek!..

RUHİ: Hassittir ya! Gene geldi.
HAYAL: Kim geldi?
RUHİ: Benim başımın belası.
HAYAL: Ne diye bağıyor? Kim bu?
RUHİ: Zebani.
HAYAL: Kimi arıyor?
RUHİ: Beni.
ZEBANİ'NİN SESİ: Neredesin lan, eşşoğlueşşek! Cevap versene!..
HAYAL: Ayyyyy, çok kızmış..
RUHİ: (Hayal'e.) Şşşt!.. Sakın ses çıkarma. Bulamazsa belki çekip gider.
HAYAL: Eşşoğlueşşek diye sana mı sesleniyor?
RUHİ: O lafı ağzına alma diye son defa söylüyorum sana. (Hayal'in üzerine çullanır.) Bir daha söylersen, çarparım seni. Ellerin kulaklarından, bacakların burun deliklerinden çıkar, kıcının üzerinde yürürsün kıcın kıcın..
ZEBANİ'NİN SESİ: (Hayal ve Ruhi'yi görür.) N'oluyor ulan burada? Ne bu hal? Alt alta üst üste?.. (Hayal'e.) Sen! Geç bakayım şöyle... (Hayal'i işaret ederek, Ruhi'ye.) Kim bu?
RUHİ: Hayal.
ZEBANİ: Ya!..
(Zebani Hayal'i çimdikler. Hayal çığlık atarak zıplar.)
ZEBANİ: (Ruhi'ye.) Bunun neresi hayal, bal gibi canlı.
RUHİ: Tamam işte, bir canlı. Adı Hayal.
ZEBANİ: Ha!.. Ne yapıyordunuz burada?
RUHİ: Muhabbet ediyorduk, ne yapacağız!
ZEBANİ: Canlılarla muhabbet, meşk ve her türlü mesai yasaktır, bunu bilmiyor musun sen, eşşoğlueşşek?
RUHİ: Biliyorum, ama..
ZEBANİ: (Bir eliyle, diğer elini tokatlar.)
(Ruhi, olduğu yerde yüzüne tokat yemiş gibi savrulur.)
ZEBANİ: (Hayal'e.) Hanımefendi birine benziyorsun. Bununla ne işin var senin?
HAYAL: Ben mezarlıktan geçiyordum, şey oldu..
ZEBANİ: Ne oldu?
HAYAL: (Telaşla.) Yok, yani, birşey olmadı.
ZEBANİ: Korktun, şarkı söyledin, sonra da bu eşşoğlueşşek çıktı karşına. İki kere iltifat etti, üç tane şairane söz söyledi... Hep aynı terane! Bak,

na bu, senin gibilerin karşısına dikilir, onları yoldan çıkarır.
Uyma sen bunun gibilere.

HAYAL: Bana zarar vermedi. Biraz konuştuk, o kadar.

ZEBANİ: Sana içki vermedi mi?

HAYAL: Verdi.

ZEBANİ: Aklını çelmeye çalışmadı mı?

HAYAL: Eh, çalıştı.

ZEBANİ: Asılmadı mı?

HAYAL: Evet ama, nezaket dairesinde.

ZEBANİ: Yalan söylemedi mi?

HAYAL: Söyledi mi?

ZEBANİ: Mutlaka söylemiştir. (Ruhi'ye.) O'na Kung Fu Ze'den, Nietzsche'den söz etmedin mi?

RUHİ: (İnkâr eder.) Hayır, hayır...

ZEBANİ: Donizetti Paşa'dan, öbürlerinden...

HAYAL: Evet, söz etti.

ZEBANİ: Onları hiç tanımaz. Sağdan soldan duyduğu birkaç sözü yan yana getirip, onları tanıyormuş gibi yapıp, adam dolandırır.

HAYAL: Nereden biliyorsunuz o kişileri tanımadığını, görmediğini?

ZEBANİ: O kişiler bunun bulunduğu yerde değil ki? Karşılaşmalarına olanak yok.

HAYAL: O zaman bu... Bu... Cehennem kaçkını. Cehennemlik bir yaratık bul!

ZEBANİ: Yo, hakkını yemeyelim şimdi. Doğruya doğru; mekanı cennettir. Ama, eşek cennetidir.

RUHİ: Kullanma şu lafı ya? Bozuluyorum işte, biliyorsun?

ZEBANİ: Sus! Eşşoğlueşsek... (Elini tokatlar.)
(Ruhi, savrulur.)

HAYAL: Yani şimdi, bu... Eşek cennetinden mi kaçtı?

ZEBANİ: Ne sandın ya?

HAYAL: Yani bu eşsek mi?

ZEBANİ: Hem de şeddeli eşsek!

HAYAL: Ama insan gibi duruyor. Gören de basbayağı insan sanır.

ZEBANİ: Sağlığında öyleydi.

HAYAL: Ölünce mi eşsek oldu?

ZEBANİ: Ondan pek emin değilim.

HAYAL: Peki neden eşsek cennetine attınız?

ZEBANİ: Bir durum değerlendirmesi yapmak zorunda kaldık. Günahkâr değildi, cehenneme atamazdık. Çalışkandı, kendince dürüsttü ama, hemcinsleriyle biraraya gelip iş yapma, kendi gibi olanlarla dayanışma duyguları gelişmemişti. Bu yüzden, insanların cennetine de koyamazdık. Eşek gibi çalışıyor, ter akıtıyor; ama ürettiği değerleri savunmuyor, üreten arkadaşlarına sahip çıkmıyordu. Biz de bu durumuna bakarak, O'nu eşek cennetine yolladık. Hadi, bize müsaade. Yolumuz uzun. (Ruhi'ye.) Düş önüme eşşoğlueşsek. Yürü bakalım!.. Anır.

RUHİ: Aaaaa-iiii!..

PİŞEKAR: Altın semer de vursan, eşşek yine eşşekmiş!

KAVUKLU: Okumayla cehalet gidiyor ama eşşeklik baki kalabiliyormuş demek!

1. ARKA: Herşeye bir kulp takıyorsunuz! Hiç mi rahatlamayacak, hiç mi önünü ardını düşünmeden bir laf edemeyecek, hesap ödemedi hiç mi adım atamayacak yahu bu millet?

KAVUKLU: Atacak?

PİŞEKAR: Atıyor zaten?

1. ARKA: Nerede? Nasıl rahatlıyor bu millet? Sinirini nerede boşaltıyor?

PİŞEKAR: Merak etme sen. Sinirleri gerenler, boşalacak yeri de gösteriyor. Minare, kılıf meselesi. Al gözüm seyreyle!

8. FASIL: "AMİGO"

(Futbol stadı girişi. Turnike önünde kuyruk. Amigo, başında beresi, boynunda kaşkolu, kucağına sarkan omuzdan asılı davulunu çalarak gelir. Bir yandan da şarkılar söyleyip, tezahürat yapmakta. Davuluyla beraber, turnikeden güçükle geçer. Polis araması...)

POLİS: Üzerinde bozuk para var mı?

AMİGO: Yok abi, bozuk para yok... Bak abi, yok...
(Polis, üst araması yapar.)

AMİGO: Yok abi, yalan mı söyleyeceğim?

POLİS: Bu ne?

AMİGO: Abi, o çakmak abi, birşey değil...

(Kuyruktaki seyirciler, üzerlerindeki çakmakları çıkarıp, Polis'e göstermeden, atarlar.)

POLİS: Sahaya mı atacaksın?

AMİGO: Yok abi, niye atayım abi, Çakmak sahaya atılır mı?
POLİS: Futbolcuların kafasına mı atılır?
AMİGO: Yok, futbolcunun kafasına da atılmaz.
POLİS: O zaman, hakemin kafasına.
AMİGO: Hakeme hiç atılmaz. Hem, niye atayım abi? Bir çakmak az para mı?
POLİS: Ver çakmağı, ver...
AMİGO: Abi, alma be abi... Alıcan mı abi? Alma abi... Peki abi, canın sağolsun, al bakalım... (Çakmağı verir.)
POLİS: Bozuk paraları da dökül...
AMİGO: Para yok, valla bozuk para yok üzerimde.
(Kuyruktaki seyirciler, ceplerindeki bozuk paraları çoraplarına saklarlar.)
AMİGO: ...Bu zamanda sahaya para atılır mı? Olsa bile atmam. Yok zaten abi. Ara abi? Yok?.. Bak... (Ceplerinin içini dışına çıkarır.) Gördün mü? Yok. Yalan söyler miyim ben hiç abi? Beni tanıyosunuz, her hafta buradayım ben.
POLİS: Biliyorum, geçen hafta sahaya bozuk para atmıştın. Hakemin kafasına.
AMİGO: Geçen hafta mı? Hakemin kafasına mı? Geçen hafta sahaya para atan ben değildim ki abi?
POLİS: Sendin ulan!
AMİGO: Ben miydim abi?
POLİS: Kendini kaybettin be!
AMİGO: Kendimi mi kaybettim? Kaybettim mi abi?
POLİS: Kaybettin tabii.
AMİGO: Kaybetmişimdir abi. Ama şimdi valla bozuk para yok üzerimde abi. İnanmazsın, kâğıt para da yok abi. Ay sonu, memur adamım ben, bu zamanda bende para ne gezer?
POLİS: Çorabına bakacağım.
(Kuyruktaki seyirciler, çoraplarındaki paraları alıp, ayakkabılarının içine koyarlar.)
AMİGO: Çorabıma mı bakıcan? Bana inanmıyon mu abi? Yok diyom ya, bozuk para yok.
POLİS: Uzun etme lan!
AMİGO: Ama ayıp ediyon abi, senden bozuk para kaçıracağım diye çoraba para mı saklıycam? Kırdın beni ama abi. Al, bak... (Çoraplarını

çekiştirip, içlerini gösterir.) Gördün mü? Günahımı aldın abi. Ben geçiyom...

POLİS: Şşş! Ayakkabını çıkar.

AMİGO: Ne? Ayakkabımı mı çıkarayım? Neden? Sen de iyice sıkıştırıyorsun ama abi, bu kış kıyamette ayakkabı mı çıkarttıracaksın bana ya? Nerede görülmüş ya?

POLİS: Seni stada almam bak, ona göre!

AMİGO: Ne demek "seni stada almam"? Ne demek? Bedava mı giriyoz? Parasıyla. Valla son paramı gişeye bıraktım...

POLİS: Yalan söyleme!

AMİGO: Ne yalanı be, ne yalanı? Tabii parayla giriyom, bilet aldım gişeden...

POLİS: Sen amigo değil misin?

AMİGO: Ha? Tamam, amigoyum, n'olucak?

POLİS: Kulüp sana bilet vermiyor mu?

AMİGO: Ya, tamam, kulüp bana bilet veriyom...

POLİS: Gişeden bilet aldığın filan yok.

AMİGO: Tamam, gişeden bilet almıyom, ama... Kardeşim, adamı yalan söylemek zorunda bırakıyosunuz? Tamam, palavra sıktım. Ne yani? Üç kuruş para kazanmak için, ek iş olarak amigoluk yapıyom? Ne olmuş? Hafta arası, akşamları da Kızılay'da çorap satıyom. Oraya da gelin, bozuk paralarımı alın bari! Benle uğraşmak hoşunuza gidiyo galiba?

POLİS: Sesini yükseltme ulan!

AMİGO: Ya, tamam, sesimi yükseltmiyom ama...

POLİS: Kes! Çıkar ayakkabını.

AMİGO: Tamam be, tamam. Çıkarıyoz işte... (Ayakkabısını çıkarır.) Bak, boş. İyi bak. Ayakkabının içi bomboş?

POLİS: Ötekini de çıkar?

AMİGO: Öteki mi? Ya... Valla eziyet ediyon ama abi ya!
(Polis, Amigo'yu coplar.)

AMİGO: Allah! Ne vuruyon be! Tamam, tamam... (Ayakkabısının diğer tekini de çıkarır, sallar. Bozuk paralar düşer.) Ana! Nereden girmiş bunlar buraya be?

(Polis, Amigo'yu coplar. Kuyruktaki seyirciler, ayakkabılarını çıkarıp, bozuk paraları yere dökerler.)

AMİGO: Vurma be abi be! Valla farkında değilim.

(Polis, Amigo'yu coplar. Kuyruktaki seyirciler, üzerlerinde gizlemiş oldukları pala, döner bıçağı, tabanca, el bombası vs. gibi silahları çıkarıp, atarlar.)

AMİGO: Ya, tamam be, tamam! Ne var? Son param bu bozuk paralar işte. Senin için hava hoş tabii, ya benim halim n'olucak? Vallahi son param diyom sana abi, eve dönecek param yok, bu kış kıyamette taaa Maltepe'ye yürütücek misin beni? Dönüşte eve ekmek alıcam abi, çoluk çocuk aç...

POLİS: Paran yoksa ne demeye maça geliyorsun? Çoluğunun çocuğunun ekmek parasını ne diye buralarda harcıyorsun?

AMİGO: Sana ne? İster maça giderim, ister bilmemn'aparım!
(Polis, Amigo'yu coplar.)

AMİGO: Tamam ulan, tamam. Kalsın anasını satıym, al! Yürüyerek giderim eve. Çocuklar da aç yatar bu akşam! (Ayakkabılarını giyer, içeri girer. Davul çalarak, tribüne çıkar. Davulunu tribündeki yerine takmaya çalışır. Uzağa doğru seslenir.) Ecdet! Ecdet! Gel lan, yardım et. Bi el at şuna, yerine takalım!.. (Bir an.) Sittir lan! Gelmezsen gelme! (Seyircilere.) Hadi beyler, hadi, burası tiyatro değil! Eller havaya, eller havaya! (Ezgiyle.)

"Havaya, havaya, eller eller havaya!

Ayağa, ayağa, bütün stad ayağa..."

(Bir elini ağızına götürüp ıslık çalarken, diğer eliyle davula vurur. Ezgiyle.)

"Lay lay lay lay lay lay lay lay laaaaaay

Ooooo Cim bom bom.....

Hadi beyler, hep beraber, üçlü!

(Üçlü alkış.)

"Cim bom bom!..

(Davulla, üçlü alkışa eşlik eder.)

Cim bom bom!..

(Uzaktaki bir arkadaşını görür.)

Aaameet! Huop, Aaaameeeet!.. (El sallar.) N'aber lan kitapsız?

Görüşelim sonra, sıpa! Hadi, öptüm!..

(Tribünleri coşturmaya çalışır. Ezgiyle.)

"Saçlarını dağıtırsın, rüzgarlara bırakırsın

Sen şampiyon olacaksın, seni sevmeyen ölsün; ölsün;

Seni sevmeyen ölsün; ölsün!.."

(Tekrar.)

"Saçlarını dağıtı...

(Telefonu çalar. Bir yandan tribün korosunu idare ederken, diğer yandan telefonda konuşur.)

Sülo? Ha, ne var lan? İsteyim oğlum, maçtayım... Maçtayım oğlum, maçtayım maçta! (Bağırır.) Maçtayım ulan! Lan, duyamıyorum oğlum, burası gürültü... Ne olmuş? Hükümet mi? Ne hükümeti lan?.. N'olmuş? Bakanlar kurulu mu toplanıyomuş bugün? Bana ne lan, toplansın? Lan oğlum, işim var, maçtan sonra konuşalım.

Kaaveye gel, kaaaveye. Lan bana ne bakanlar kurulundan be? Ne?

Ha? Tasarruf teşvik fonu mu? Birikmiş tasarruf paralarını mı

görüştüklermiş? Deme ya? Şşş, oğlum, vericekler mi bizim

paraları? Ha, bugün onu görüşecekler. Başka? Zam mı? Zam mı

yapıcaklar maaşlara? Ha, zam oranını görüşecekler... En az yüzde

elli oğlum, en az yüzde elli zam yapmazlarsa, bu yılı çıkaramayız

artık... Tamam, bir gelişme olursa, ara beni. Öptüm... (Tribünlere.)

"Pınarbaşı burma burma, yar yar yar yar, yar yar amman

Yaz gelince öter turnam leylim leylim leylim amman..."

Hadi beyler, oturmaya mı geldiniz ya? Burası tiyatro mu?

"Çayırdı buldum seni..."

Allah, Cim bom çıkıyor sahaya... (Davula daha güçlü vurur.) Cim

bom bom!.. Cim bom bom!.. Cim bom bom!.. (Hopplayarak ve davul

çalarak.)

"Lay lay lay lay lay lay lay laaaayy

Ooooo Cim bom bom..."

(Tribünlere.) Milan çıkıyo sahaya beyler, ıslık, ıslık... (Islık çalar.)

"Fincanı taştan oyarlar balam, oyarlar

Milan'a da böyle.. (Davula vurur.)

Milan'a da böyle... (Davula vurur.)"

(Kendini maça kaptırır.) Ergün, hadi koçum, Ergün! Koş oğlum!..

Pas ver, pas!.. Ah ulan, koş bel!.. Lan Vedat! Nerde sabahladın lan!

Koşsana be oğlum! (Tribüne.) Lan bu Vedat pavyon kuşu ha!

Sabahlamış gene, belli!..

(Telefonu çalar.)

Sülo? Sen misin? Ne var be oğlum?.. Televizyonda son dakika

gelişmesi mi? Ne? Altyazı mı geçtiler ekranda? Neymiş? Teşvik mi?

İspanya'nın Deportivo La Coruna takımı Milan'a teşvik primi mi

vermiş? Sen saçmalama ulan, duyamıyorum işte, bağırsana! Ha? Hükümet tasarruf teşvik fonunda birikmiş paramızı bu yıl da mı vermiyecekmiş? Ulan bunlar kimin parasını kime vermiyorlar ulan? Lan benim paramı keserken bana sormuyolar, geri verecekleri zaman bana sormuyolar, geri vermemeye karar verirken bana sormuyolar, ne lan bu? Hamido şehre mi indi lan? Tamam kapa, \$\$\$, bir gelişme filan olursa bana alo de. Öptüm! (Sahaya doğru, öfkeyle.)

Doğru dürüst pas versene ulan eşşoğlueşşek! Koşsanıza lan hayvanlar!..

(Telefon çalar.)

Alo lan? Ne var? Kimsin? Sülo? Ne var lan gene? Ha? Ne! Yüzde on mu? Hükümet bu yılın ilk altı ayı için yüzde on mu zam yapıcakmış? Başbakan mı açıkladı? İkinci altı ay için? Yüzde beş! Lan bunlar kafayı mı yedi be! Çıldırtmak mı istiyorlar beni lan! Öptüm seni.

(Telefonu kapar. Sahaya doğru.)

O gol kaçır mı lan pezevenk! Kaldır ulan koca kıcını, koş! Geri zekalı deyus! (Karşı tribüne.) Susun lan! Yuuuuuuh!..

"Bu saha size mezar olacak!

Bu saha size mezar olacak!.."

(Telefon çalar.)

Alo? Sülo, sen misin? Ulan yıktın beni, gene ne var? Enflasyon mu? Beklenen hedeflere ulaşılamiyacak mıymış? Başbakan demiş ha? Ekranda altyazı geçtiler bunu da! Tamam. Öptüm...

(Sahaya doğru.)

Aha! Gol yedik! Ulan böyle gol olur mu lan? Bal gibi ofsayt be! Üstelik faul de var! Hakeeeeem, bu gol verilir mi lan? Yaktın ulan bizi! İbne hakem, ibne hakem! Federasyon, istifal! Federasyon, istifal!..

(İtilir.)

N'oluyo lan? Kim itti lan beni? Lan sen kimi itiyosun, it!

1. SEYİRCİ: Sen kime it diyon lan puşt!

AMİGO: Sana diyom lan, ne var?

2. SEYİRCİ: (Amigo'ya.) Tatava etme lan dümbük! Kodum mu uzatırım ha!

AMİGO: Uzamışı var lan, emme basma tulumba! Gel lan buraya! Gel lan erkeksen...

1. SEYİRCİ: (Sirtına sakladığı bıçağı çeker.) İeeeeeyt ulan! Sen bana posta mı koyuyon ulaaayn! (Amigo'ya saldırır.)

(Arbede çıkar. Polis gelir, kalabalığı coplar.)

AMİGO: Ama polis bey, o beni itti.

(Polis, Amigo'yu coplar.)

AMİGO: Ah! Ne vuruyon ya? N'aptık ki?

(Telefon çalar.)

Ulan Sülo, senin ananı, avradını, başbakanın da, hükümetin de, gelmişinizi, geçmişinizi... (Telefonu fırlatıp atar. Tabanca çekip, havaya iki el sıkar.) Allaaaaah! Savulun laaaayn! (Arbedeye katılır. Hepsi birden donar.)

KAVUKLU: (Duruşunu bozar. Seyircilere.) O akşamın haberlerine kulak verelim. (Yine donduğu duruşa döner.)

PİŞEKAR: (Duruşunu bozar. Seyircilere.) Petrol ürünleri, elektrik, şeker ve çaya zam geldi. Asgari ücret açıklandı: 130 000 000 lira. Dört kişilik bir ailenin bir aylık mutfak masrafı da açıklandı: 647 000 000 lira. Sefalet sınırı 400.000.000 Lira. Tesadüfe bakın, memur maaşları da açıklandı. Yılın ilk yarısı için yüzde onluk bir artış! Memur maaşları sefalet sınırının altında! (Donduğu duruşa döner.)

KAVUKLU: (Duruşunu bozar. Seyircilere.) Şimdi de spor haberleri. (Donduğu duruşa döner.)

PİŞEKAR: (Duruşunu bozar. Seyircilere.) ...Başbakan, bugün Ankara'daki futbol maçında çıkan olayların sorulması üzerine, olayların son derece esef verici olduğuna değindi ve bir avuç kendini bilmezcin çıkardığı olayların halkı çok üzdüğünü söyledi. Sporun kardeşlik, dostluk demek olduğunu belirten başbakan, bu türlü şiddet olaylarının tekrar etmemesi için gerekli önlemlerin alınması gerektiğini belirtti ve "kim dolduruyor bu insanları yahu?.." dedi.

"DANK ETMEDİYE HALA..." ŞARKISI:

Öküzün boynuzundan kurtuldu dünya...

(Silah sesleri, külhanbeyi naraları.)

Güneş'in etrafında dönüyor dünya...

(Silah sesleri, külhanbeyi naraları.)

Ah ulan ah, yalansın dünya...

(Silah sesleri.)

Tuh ulan tuh, batsın bu dünya

Halka yağsa gökten yağmur
Bir tane geçmez boynuna
İğne deliğinden gol yer
Dikersin topu havaya

Adamoğlunun en talihsizi
Hayatta yalnız olandır derler
Unutma talihsiz Bedevi'yi
Çölde Kutup Ayıları sever

Kurt aklına koyduysa bak
Seni bir güzel yemeyi
Çare sanma kuzucuğum
Dağda yalnız melemeyi

Adamoğlunun en talihsizi
Hayatta yalnız olandır derler
Unutma talihsiz Bedevi'yi
Çölde Kutup Ayıları sever

SONDEYİŞ

PİŞEKAR: Efendim! Râviyanı ahbâr ve nâkilân âsâr ve muhaddisân-ı
ruzigâr, şöyle rivayet ve hikayet ederler kim; Türkiye'miz daha
aydınlık, insanlarımız daha mutlu olsun; oyun yazarları yazacak
konu bulamasın umuduyla yazılmış bu kıssa.

1. ARKA: Ak kâğıt üzre kaydolunmuş idi, biz okuduk, emanet edindik. Size
söyleyip, emaneti teslim ettik.

KAVUKLU: İsim isme, suret surete, semt semte benzermiş. Kimse alınıp,
kırılmaya.

2. ARKA: Lakin, sâkiye sohbet kalmazmış bâki.

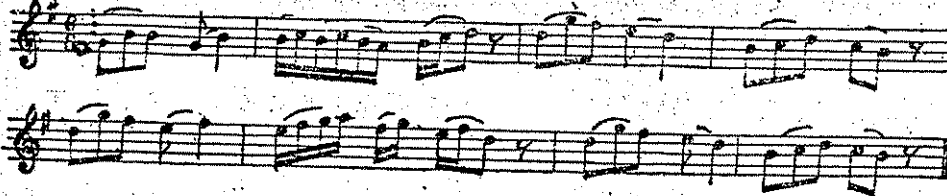
PİŞEKAR: Maksudımız size hoşça vakit geçirtmekti. Dudaklarınıza küçücük de
olsa bir gülümseme kondurabildiysek, ne mutlu bize. Her ne kadar
sürçü lisan ettikse affola.

- B İ T T İ -

(J. 112) YÜRÜK SEMÂİ

PİŞEKÂR HAVASI

SEGÂN

KAVUKLU HAVASI

(J. 112) EVSAT

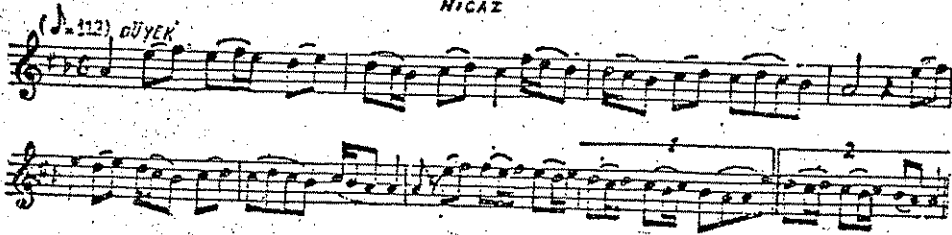
HÜSEYİNİ

KÖR MEHNEDİN

KAVUKLU HAVASI

HİCÂZ

ÜVERTÜR - 1

Beste: Kemal Tüfekçi

Semâî

①

Bi le --- me z ki gö nül bül bü lü n

me zi --- ye ti --- ni --- (SA Z ---)

SA Z --- u çup fi din ce an lar

a va zı nın kuy me ti ni (--- SA Z

SA Z --- k 1 y me ti ni

(--- SA Z --- Sey rey le de ---)

se fa la ti mev tin e zi --- ye ti

ni --- (--- SA Z ---)

Ra zı o l il le ti --- uz le te

Handwritten musical notation on a five-line staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes notes, rests, and lyrics. The lyrics are: (--- SAZ ---) ey sev gi li (--- SAZ ---). Below the staff, the word "Arançme" is written.

②

Handwritten musical notation on a five-line staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notation includes notes, rests, and lyrics. The lyrics are: Çi ka r ma ha ti run dan mu ha ke ma ti (SAZ) me mu ri ni ---. Below the staff, the word "Arançme" is written.

as lek tan (--- SAZ ---) me mürsun (--- SAZ ---)

me mürsun (--- SAZ ---) me mürsun bil had di ni (--- SAZ ---)

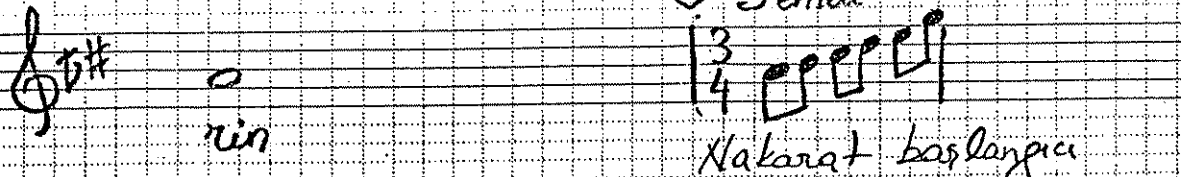
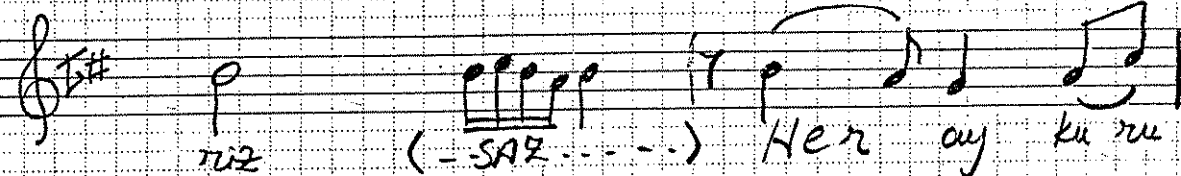
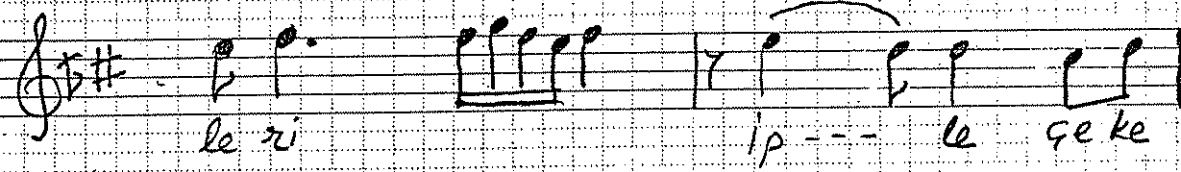
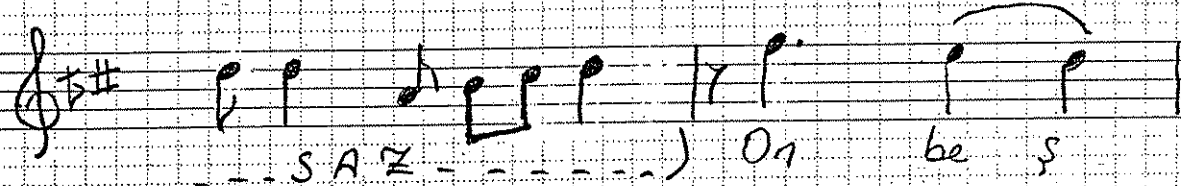
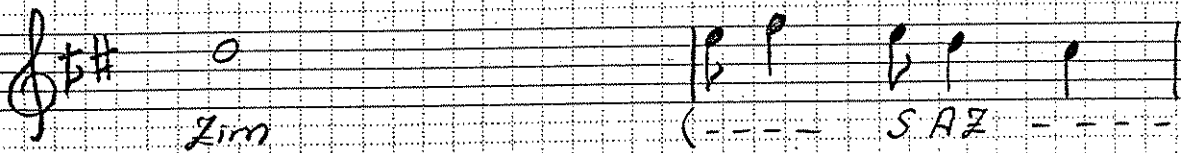
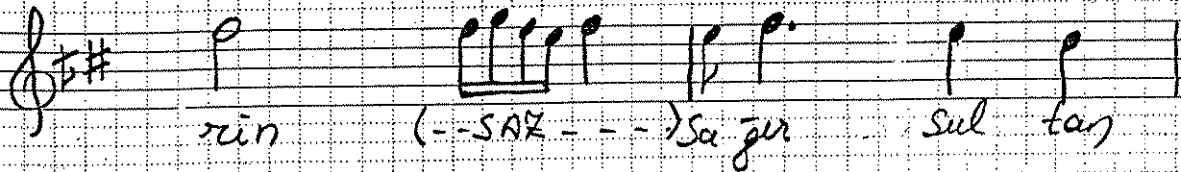
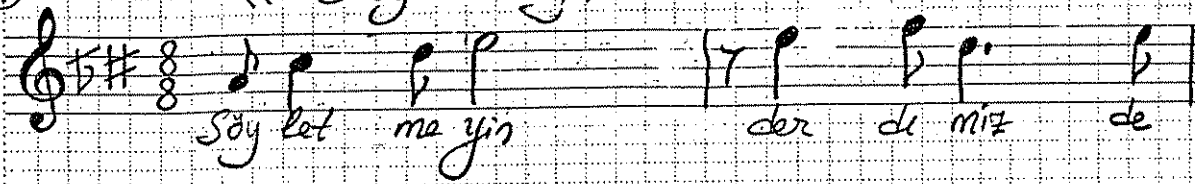
me mürsun (--- SAZ ---) me mürsun (--- SAZ ---) me mürsun bil had di

ni
Kenal

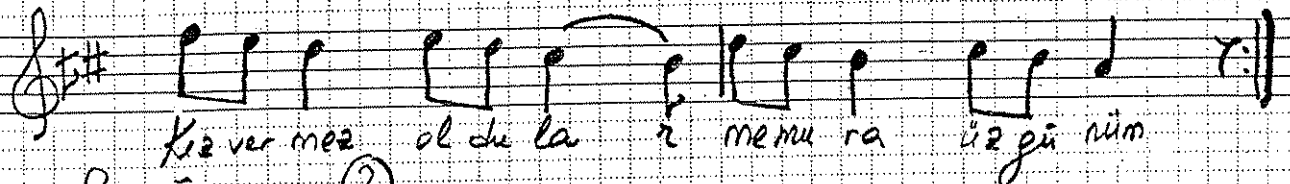
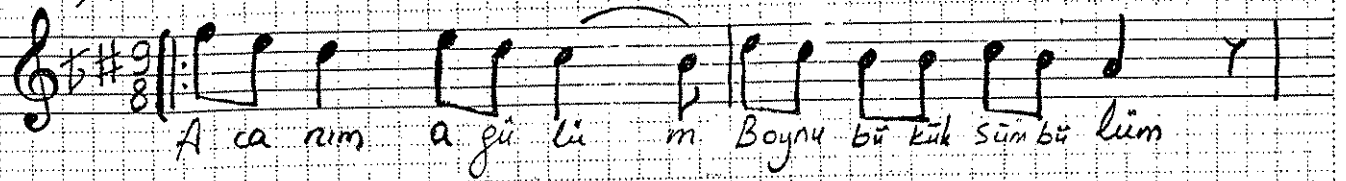
Beste: Kemal Tüfekçi

Düğünmeli-Düyek

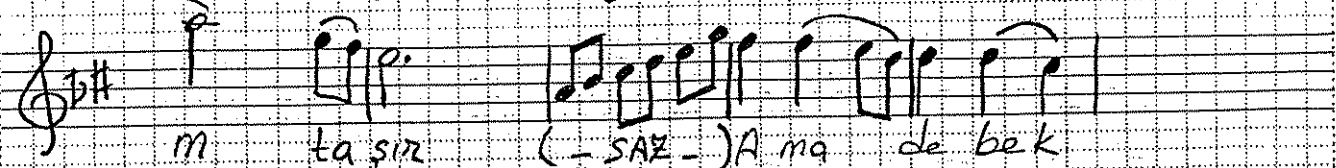
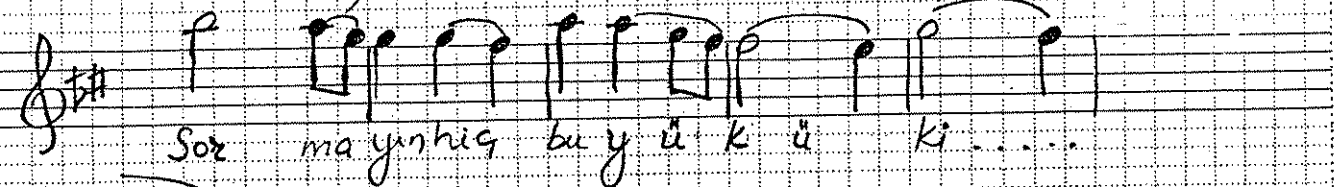
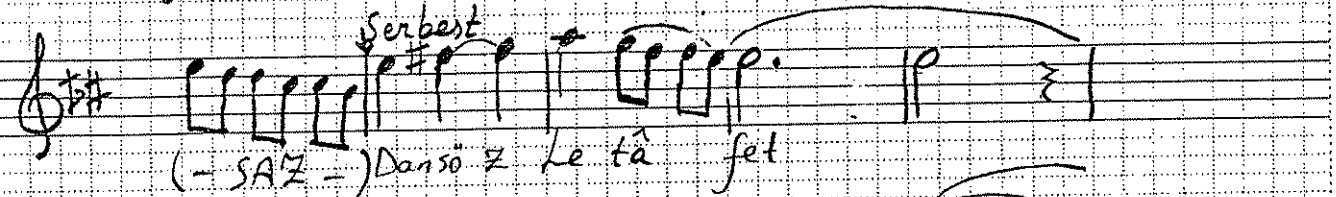
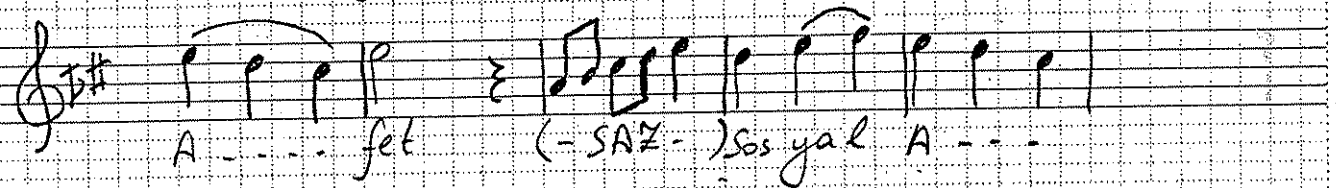
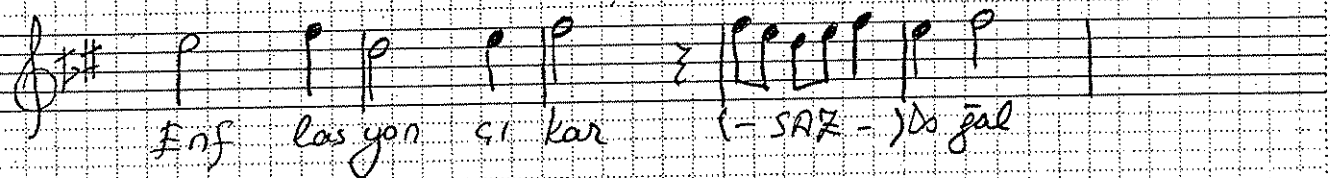
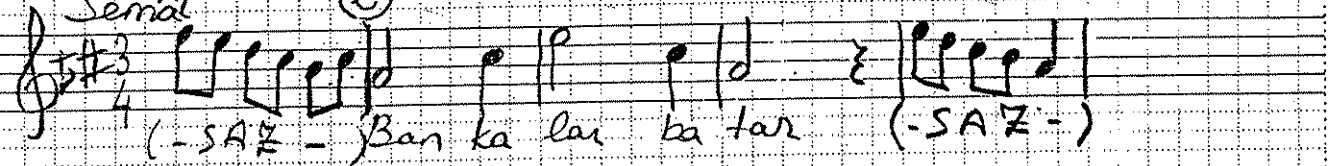
① « Söylet mayın derdimiz derin »

Aksak

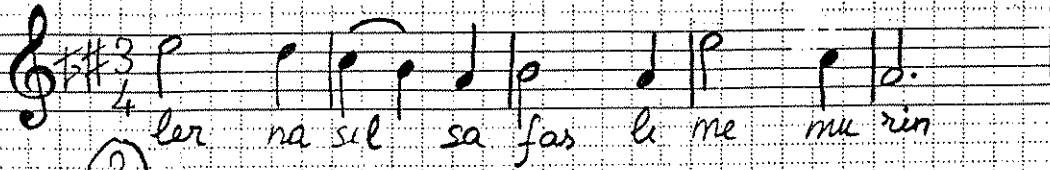

Semâ

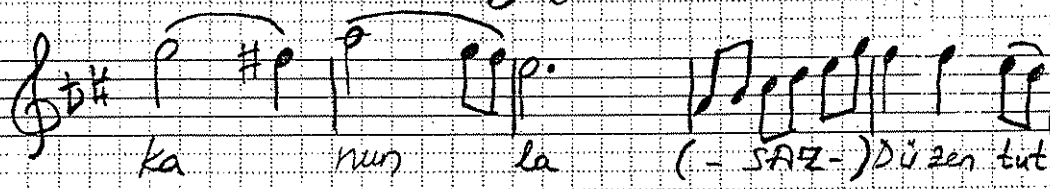
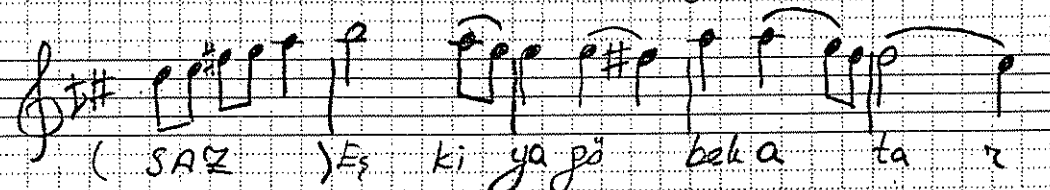
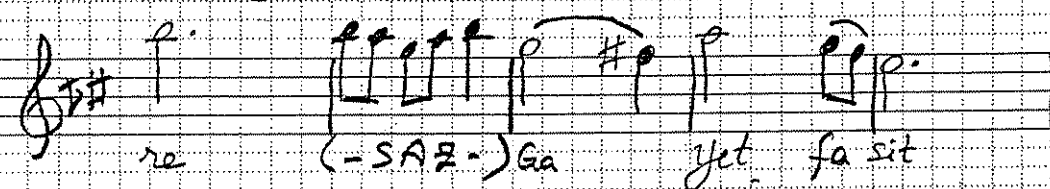
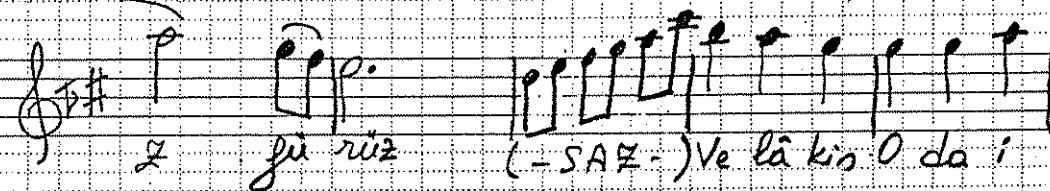
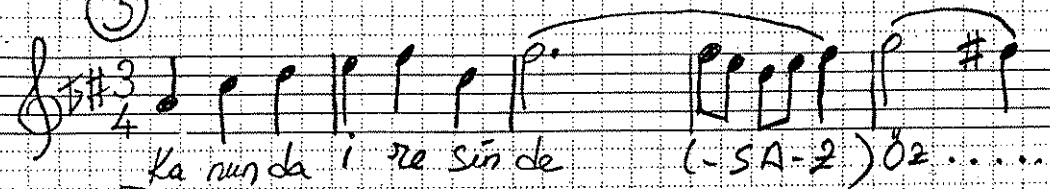

Semâi

§ Nakarat'a

③

§ Nakarat'a

④
rin
Serbest

Handwritten title: *Hand Titled*

Serbest

Handwritten musical score on three staves in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The lyrics are written below the notes.

Staff 1: *U lan biz la ha na ya pra jin dan mi sik*

Staff 2: *tik in san gi bi ya sa ma yi bz ler*

Staff 3: *me mu rin Kemal*

Annotations include *Semai (SAZ)* and *(SAZ)* written below the notes. There are also some handwritten markings like *1-2* and *3* above the notes in the third staff.

Beste: Kemal Tüfekçi

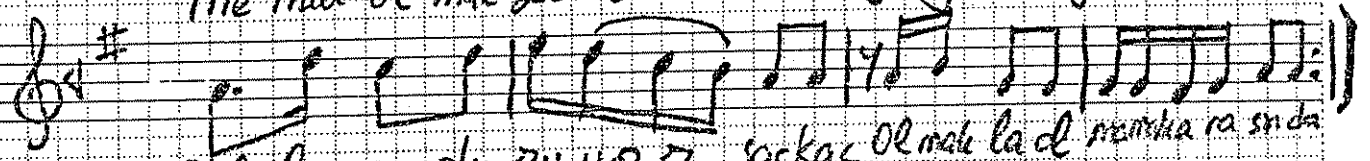
Nimsöfyan «Memur Olmak Zor Zanaat»

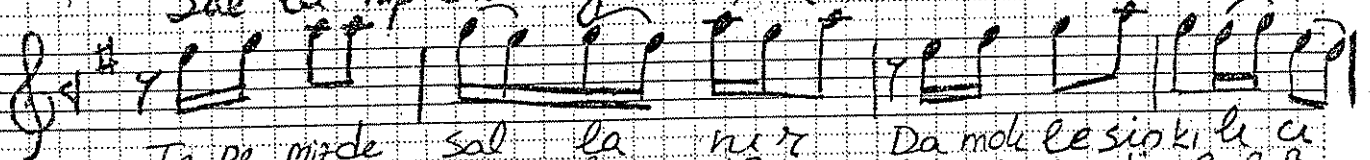
İş giriş Aranağmesi

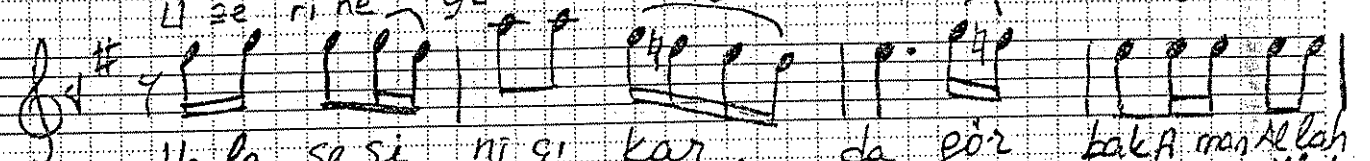
Me mur ol mak zor za na at İş riğ la dı ru a ra sında

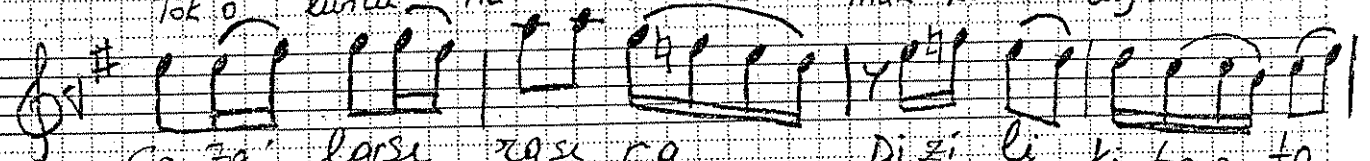
Sal la nıp du ru yo ru sarkas Ol mak la ol mem ka ra sında

Te pe mizde sal la nır Da mok le sin ki le ci
U ze ri ne ge li yo ru in sa nın din ya - a a

He le se si ni gi kar da gör bak A man Allah
Tok o lun ca na mus lu ol mak ko lay A man Allah

Ce za' lar se re se ra Di zi li ki tap ta
Gel de hen na mus lu Hem de ta k ta
Nazaratı

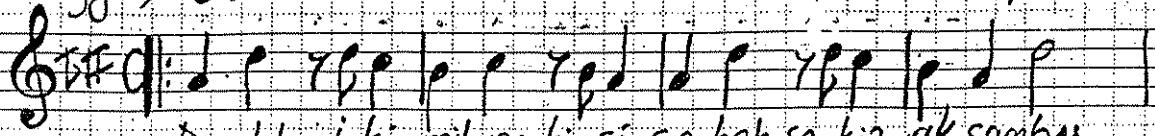

Her kes bir bi ri ni n ol mur yar gi ci
Dif siz o lun ca l ser ma de mek ko lay

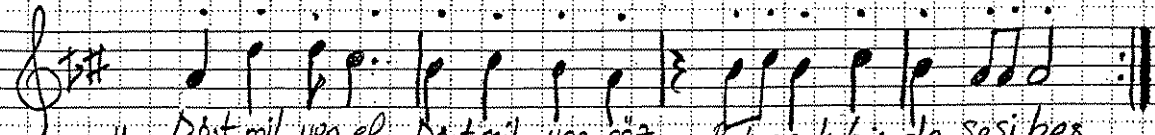
Kemal

Beste: Kemal Tüfekçi

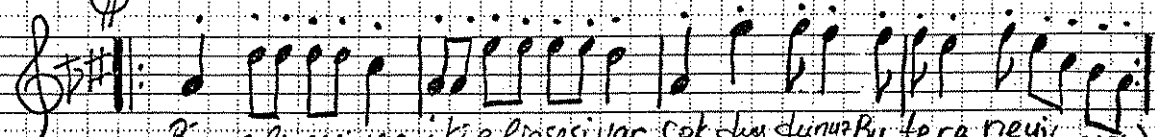
Sofyan Staccato « Terane Sarkısı »

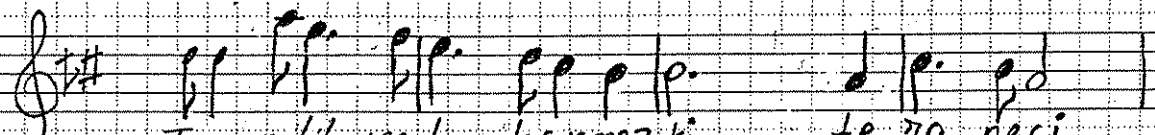
Duyduk i ki mil yon ki şî sa bah se kız ak şambes

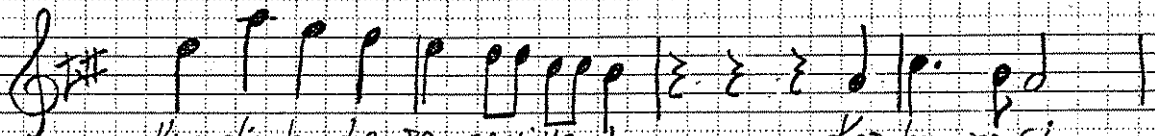
Dört mil yon el Dört mil yon göz Bakmasak bir de şesi bez

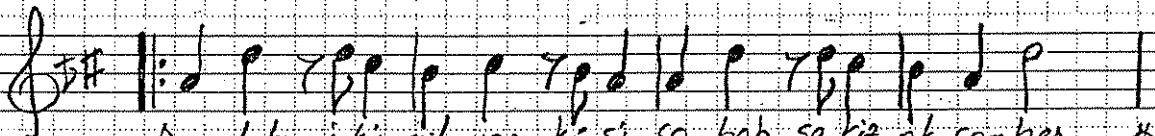
Bir e lînesi var i ki e lînesi var Gök duy dundu Bu tera neyi (-SAZ)

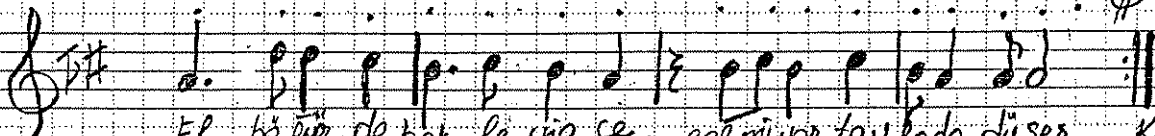
Te ra ne bit meden desusmaz ki te ra ne ci

Kim dir bu te ra neyi lîza tan Ker ha ne ci

Duy duk i ki mil yon ki şî sa bah se kız ak şambes

El bô gün de bek le yin ce ge lî mi yon tan ka da dî ses, Kemal

ÜVERTÜR - 2

Beste: Kemal Tüfekçi

① Semaî «Herkesin bir rüyası var»

Herke sin bir rü ya sı var bü yük kü şük

Ö n ta boy bay lar cu ce rü ya yu ce

zor gar boy lar dan cu ce (- - - SAZ - - -)

(- - - SAZ - - -) Bay lar cu ce e e rü ya yu ce

zor gar boy lar dan cu ce

1. 2. 3.

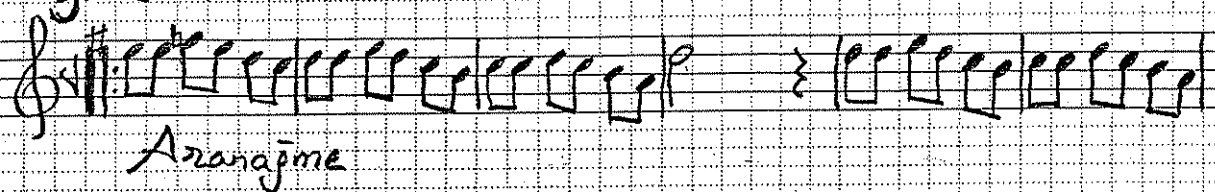
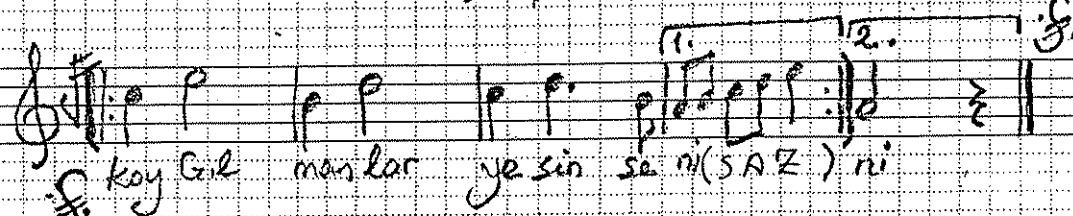
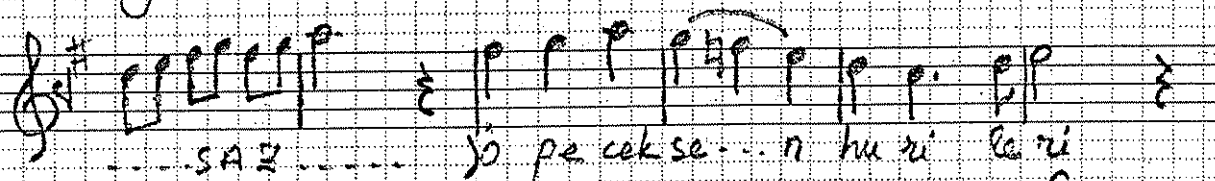
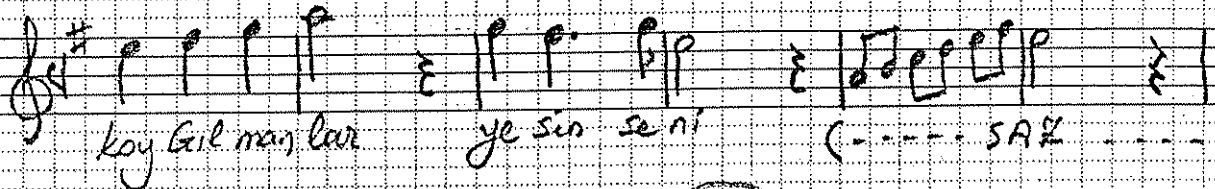
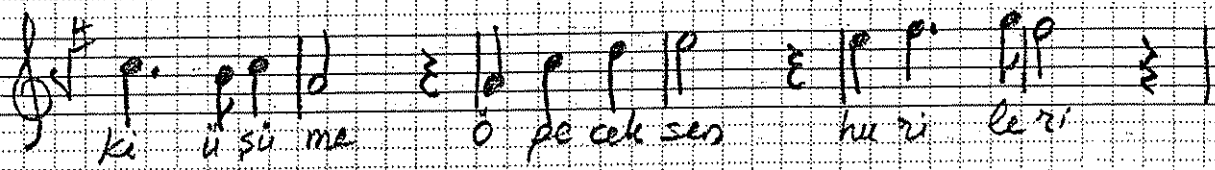
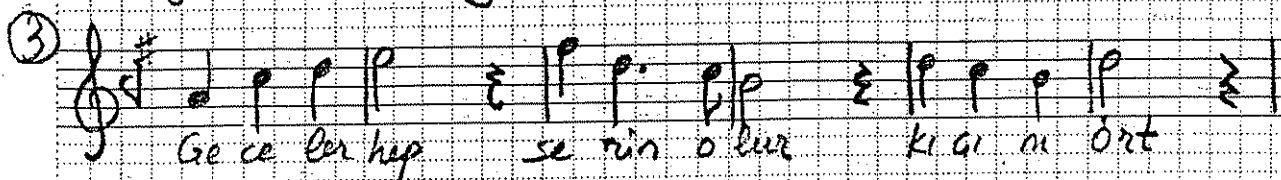
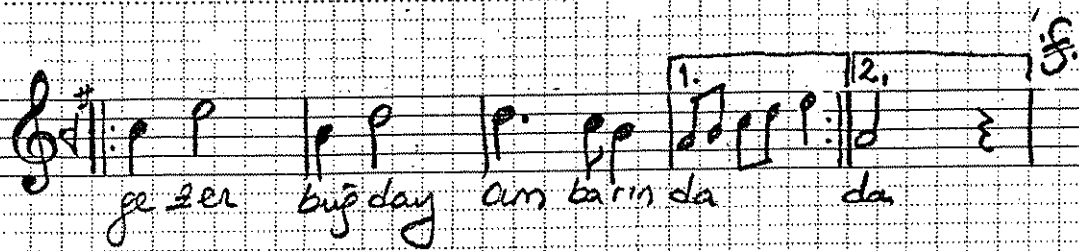
②

Bir a dan ki beş pa ra lik rü ya sin da

on pa ra lik her rü ya sin da a ş ta vuk

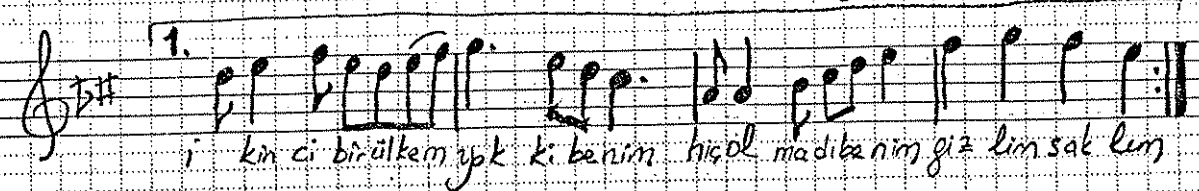
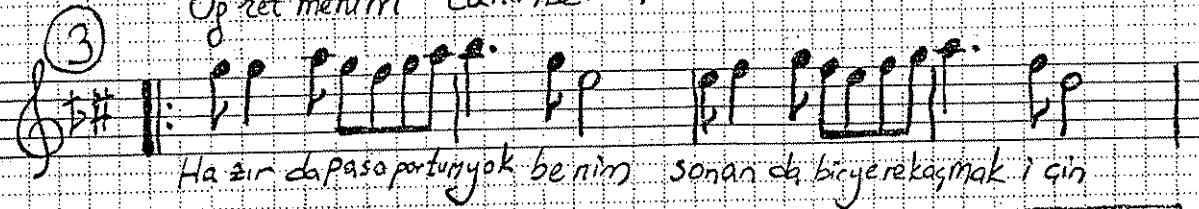
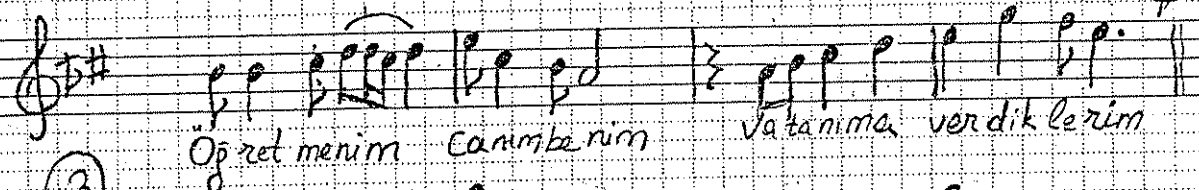
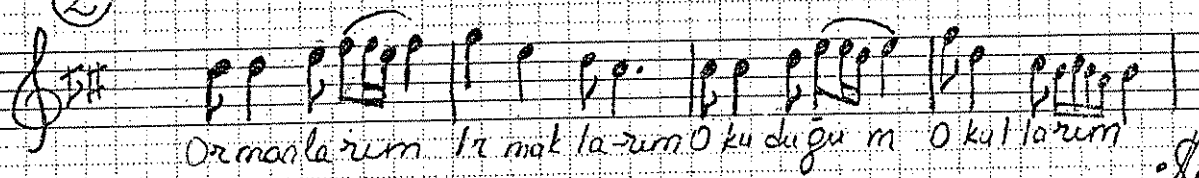
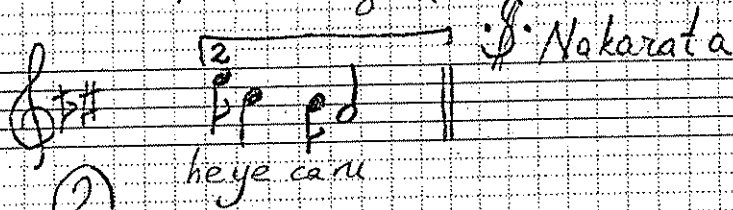
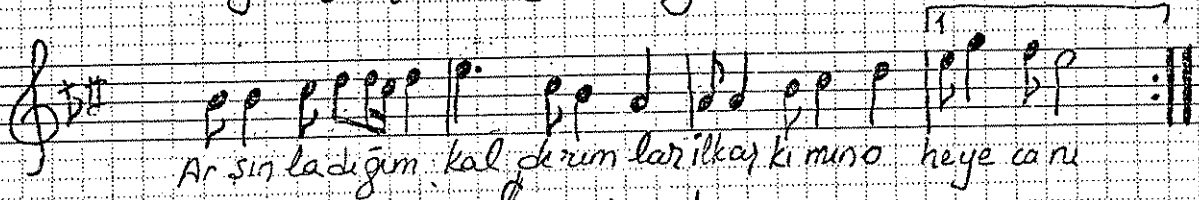
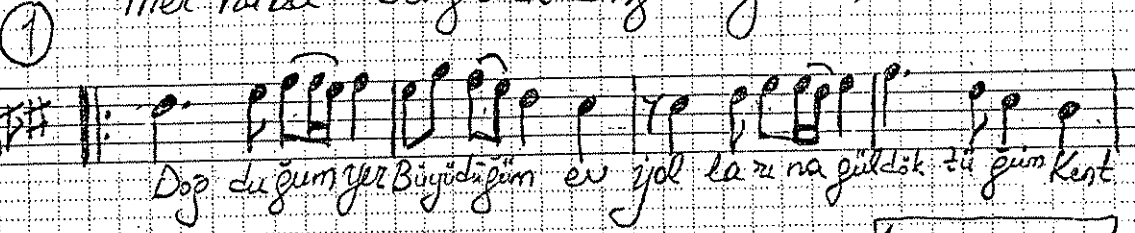
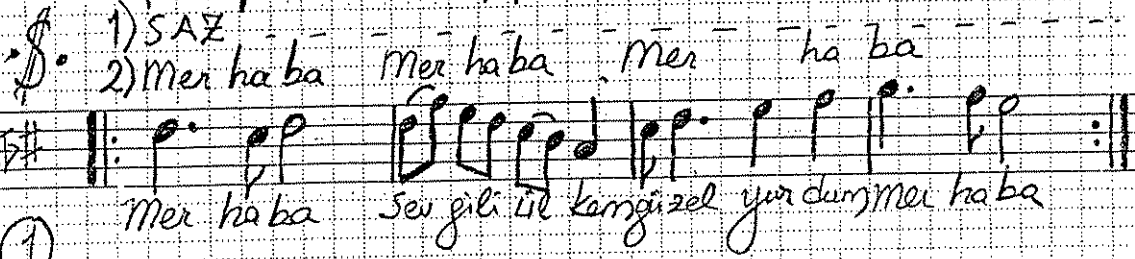
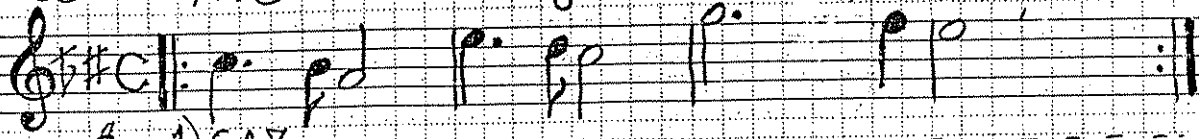
ge zer buğ day am ba rın da (- - - SAZ - - -)

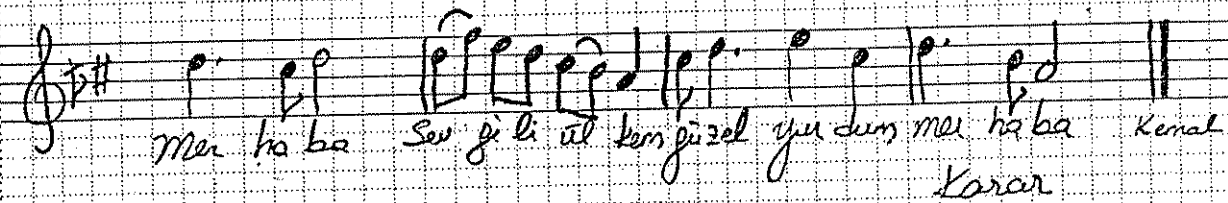
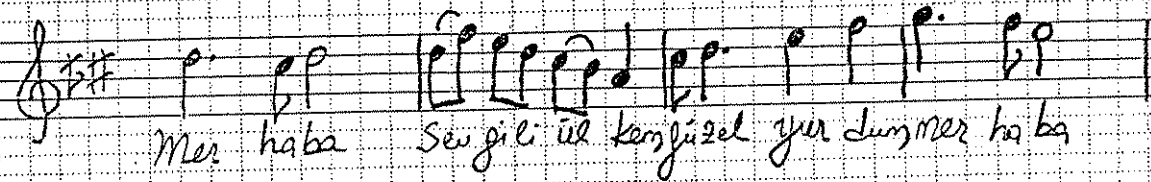
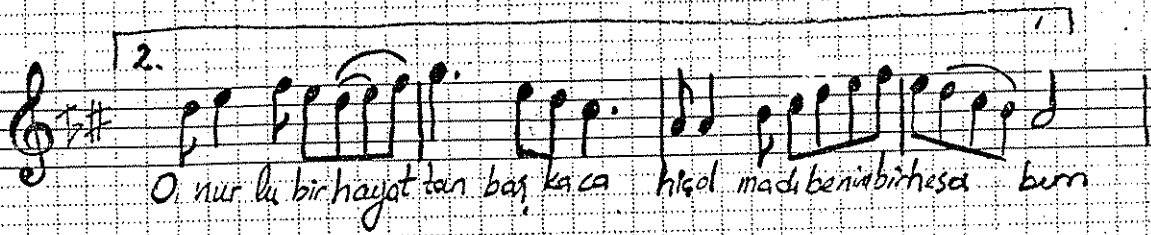
(- - - SAZ - - -) Her rü ya sin da a ş ta vuk

Beste: Kemal Tüfekçi

Sofyan «Merhaba Sevgili Ülkem Sarkısı»

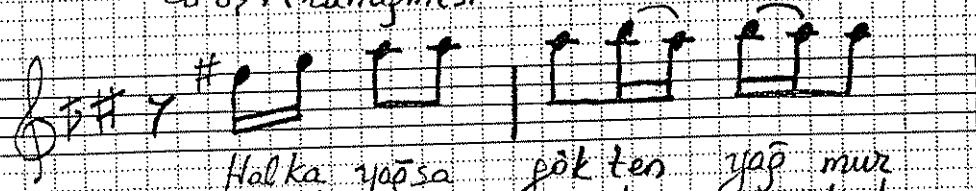

Beste: Kemal Tüfekçi

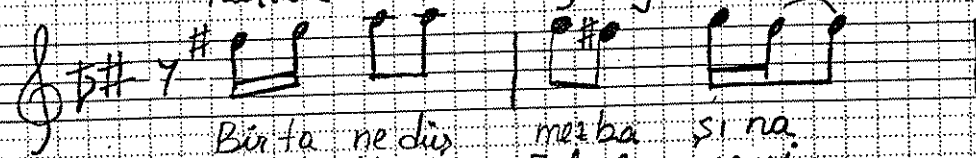
Nimsofyan « Dank Etmediyse Hâlâ Sarkısı »

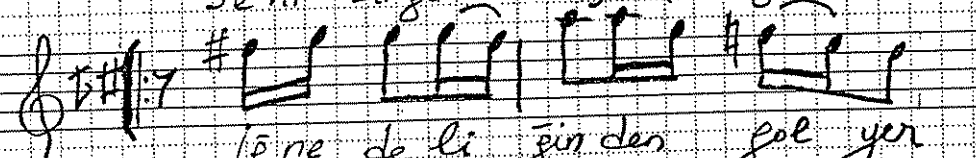
Giriş Aranajması

Halka yaşıya gök ten yaşı mur
Kurtak lu na koy duy sa bak

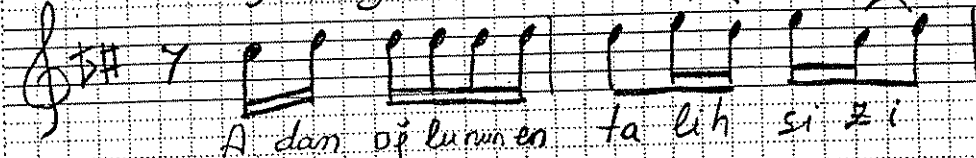
Bir ta ne diş me ba sı na
Se ni bir gü zel ye me yi

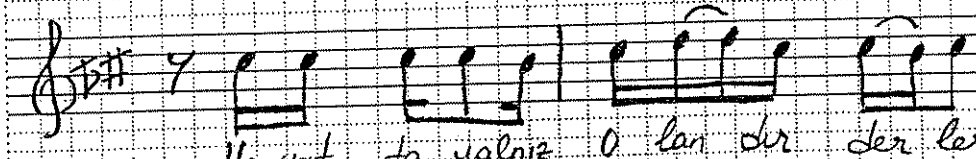
İp ne de li ğin den gol yer
Ça re san ma ku zu cu ğum

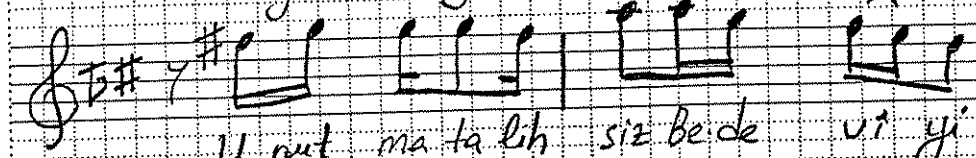
Di ker sin to pu ha va ya
Dağ da yal niz me le me yi

A dam oğ lunun en ta lih si zi

Ha yat ta yalnız o lan der der ler

U nut ma ta lih siz be de vi yi

Çöl de ku tup a yi la ru se ver
Aranajmaya Kemal